

Aufelucia
Mat

Pryzmat

Pismo informacyjne Politechniki Wrocławskiej
Nr 106 maj 1998

Uczelniany Komitet Studentów i Doktorantów Zagranicznych PWr

Dni Studenta Obcokrajowca

Dni Studenta Obcokrajowca

25 kwietnia odbyła się centralna impreza Dni Studenta Obcokrajowca zorganizowanych pod patronatem JM Rektora PWr prof. Andrzeja Mulaka. Już poprzedniego dnia można było zwiedzać na antresoli wystawę pokazującą kraje pochodzenia studentów. Po południu aulę Politechniki wypełnili cudzoziemcy studiujący i doktoryzujący się w Polsce. Prezentowali folklor swoich krajów i swoje własne umiejętności. A pochodzą zarówno z bardzo bliska, jak i z dalekich kontynentów. Jak zwykle najbardziej widoczni byli ciemnoskórzy studenci z krajów afrykańskich. Uderzała też różnorodność strojów narodowych.

Prorektor ds. Nauczania prof. Lucjan Jacek, który reprezentował władze Uczelni, podkreślił rosnącą atrakcyjność Politechniki Wrocławskiej jako miejsca studiów. Studenci usłyszeli wiele ciepłych słów od mgr inż. Andrzeja Ostoi-Soleckiego, który służył pomocą przy organizacji spotkania.

Młodzi ludzie przypomnieli, że dużo wdzięczają pani mgr Krystynie Galińskiej kierującej Sekcją Współpracy Międzynarodowej i pracowniczkom dziekanatów. W imieniu Uczelnianego Komitetu Studentów i Doktorantów wystąpił jego przewodniczący Nasredain Mahamoud z Sudanu.

Na sali były obecne polskie rodziny studentów. Przedstawiciele najmłodszego pokolenia kręcili się między rzędami. Jest szansa, że i oni będą kiedyś studiować na Politechnice Wrocławskiej.

Obchody zakończono spotkaniem towarzyskim w Klubie Pracowniczym i dyskoteka w klubie Impas (T-17).

Na zdjęciach:

1. Kassoum Diamoutene z Mali, doktorant z W-2. Szef zespołu „Asiko”.
2. Konferansjerką na koncercie była pani Ten z Kenii, studentka Akademii Medycznej. Pozuje do zdjęcia w towarzystwie studentów z Południowej Ameryki.
3. Mgr Andrzej Ostoj-Solecki (Sekcja Spraw Studenckich Działu Nauczania)
4. Wystawa na antresoli została zatytułowana „Poznaj mój kraj”.
5. Grupa wokalnoinstrumentalna górali z Zaolzia. Wśród członków zespołu jest

Grzegorz Stopa (trzeci od lewej), doktorant Wydz. Elektroniki. Na koncercie wystąpił też jako konferansjer. Na codzień jest przewodniczącym UKSiD.

6. Nie samą nauką człowiek żyje. Pan Lee, lekarz-stażysta Akademii Medycznej przybył na spotkanie z żoną Wiolettą i dzieckiem.

7. Wśród uczestników spotkania obecny był przewodniczący UKSiD Nasredain Mahamoud z Sudanu.

Święto Tanzanii

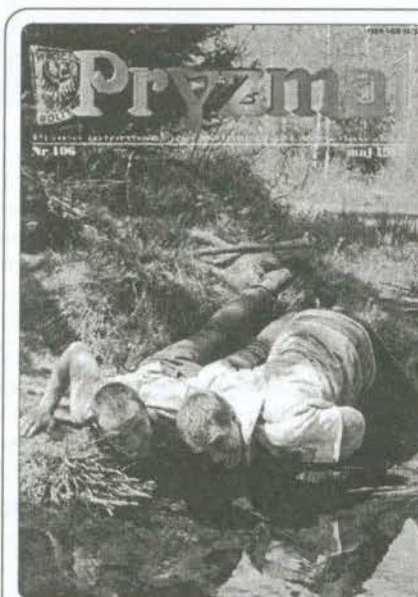
9 maja 1998 w Auli PWr odbyła się uroczystość zorganizowana przez Związek Studentów z Tanzanii w Polsce z okazji narodowego święta Tanzanii. Zebrało się na niej około 50 Tanzańczyków studiujących na polskich uczelniach, a także około stu polskich sympatyków Związku (głównie studentów). Przewodniczący Związku przypomniał o więzach łączących jego kraj z Polską. Zaapelował też o pomoc w rozwijaniu gospodarki Tanzanii.

W imieniu władz Politechniki Wrocławskiej zebranych powitał kierownik sekcji spraw studenckich mgr Andrzej Solecki. Przypomniał nam, że na naszej uczelni odbywały się już Dni Nigerii, Kenii, Studenta Obcokrajowca. Podziękował też za wyśmienity tanzański obiad, którym związkowcy poczęstowali swoich gości.

Studenci tanzanccy zaprezentowali narodowe tańce i instrumenty swego kraju. Na pokazie mody tanzańskiej można było podziwiać kolorowe stroje dziewcząt. Gości częstowano kawą Sati, która zawiera ziarna najpopularniejszej w Tanzanii kawy Arabica.

Poniżej zamieszczamy fragment hymnu narodowego Tanzanii:

Mungu ibariki Africa
Wabariki Viongozi wake
Hekima Umoja na
Amani Hizi ni ngao zetu
Afrika na watu wake.
Ref.:
Ibariki Afrika
Ibariki Afrika
Tubariki watoto wa Afrika.
Mungu ibariki Tanzania
Dumisha uhuru na Umoja
Wake kwa Waume na Watoto
Mungu Ibariki Tanzania na watu wake.

A kto z nami nie wypije...

Szanowni Państwo,

Młodzi ludzie na okładce mogą symbolizować pragnienie wiedzy, które męczy naszych studentów (oby!), ale da się też odczytać ten widok bardziej dosłownie: odbył się IV Wiosenny Rajd Elektryka, pogoda była wspaniała, a na trasie, na szczęście, nie było żadnych budek z piwem. Dla zapracowanych mamy jeszcze propozycje turystyczne oferowane przez Zakład Usług Socjalnych, a dla spragnionych inspiracji – wieści przygotowanych do drugiego warszawskiego i pierwszego wrocławskiego Festiwalu Nauki. Wszystko wskazuje, że wrzesień będzie okazją do uczestnictwa w wielu atrakcyjnych wykładach i prezentacjach. A już dzisiaj mamy obszerny materiał z okazji jubileuszu Akademii Muzycznej we Wrocławiu.

Jesteśmy coraz bliżej Zjednoczonej Europy. Informuje o tym zarówno tekst o programie Socrates-Erasmus, jak i notatka o rozmowach prowadzonych przez Komitet Badań Naukowych w sprawie dopasowania polskiego modelu organizacyjnego nauki do systemu europejskiego. Pod względem formalnym sytuacja nie jest zła. Pozostajemy oczywiście w tyle z finansami – wynika to także z uchwały uczestników konferencji *Nauka '98*. Niektórzy są zdania, że to, co oddziela nas przede wszystkim od cywilizowanego świata, to zaległości w dziedzinie moralności. Pociężające jest doniesienie o powołaniu Zespołu ds. Etyki Badań Naukowych. Prof. dr hab. Aleksander Gieysztor, przewodniczący zespołu, zachęca wszystkich do lektury książek dotyczących etyki w nauce. W związku z tym prezentujemy Państwu recenzję jednej z nich.

Do wyzwań stojących przed nauką polską związanych z czekającymi nas przemianami ustrojowymi wrócimy w następnym numerze.

Redakcja

Fot. Piotr Krasicki/SPAF

Pryzmat

Pismo Informacyjne
Politechniki Wrocławskiej
Politechnika Wrocławska
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław

Redaktor Naczelny: dr inż. Maria Kiszka
Redakcja: bud D-5, pok.22, tel. 320 22 89 i 320 21 17
e-mail: pryzmat@ite.ite.pwr.wroc.pl

Opr. graf., skanowanie, DTP, skład i lamowanie, korekta: redakcja
Kolor naświetla: „FUNNA” W-w, ul. Krupnicza 2/4
Druk: Drukarnia Oficyny Wydawniczej PWr Nakł. 1500 egz.

R O Z M A I T O Ś C I

NAPISANO O NAS

Działalność naukowa naszych pracowników jest niejednokrotnie odnotowywana przez prasę. Ostatnio w „Gazecie Wolnych Inicjatyw Edukacyjnych” nr 7 (1998) zamieszczono obszerny materiał redakcyjny i bogato ilustrowany tekst prof. Zbigniewa Bacía prezentujące osiągnięcia V Letniej Szkoły Architektury w Świeradowie Zdroju. Odbyła się ona w pierwszej połowie lipca ubiegłego roku. Dzięki niej powstały wariantowe studia i projekty koncepcyjne służące rozwojowi miasta. Szerzej zaprezentowano wizję „wioski czterech żywiołów” i „osady wodnej”.

„Forum Akademickie” (4/1998) publikuje artykuł „W oku cyklonu” prezentujący osiągnięcia naukowców z Instytutu Techniki Ciepłej i Mechaniki Płynów PWr. Doc. dr inż. Rudolf Żamojdo i dr inż. Władysław Sikorski skonstruowali i opatentowali przedpalenisko cyklotronowe. Rozwiązanie to uzyskało III miejsce w konkursie „Czyściej i taniej” podczas IX Międzynarodowych Targów Ekologicznych INTEREGO.

PO 50 LATACH

W tym roku mija 50 lat od niezbyt sławnej pamięci „Kongresu Intelktualistów”, który został zorganizowany we Wrocławiu, na Politechnice Wrocławskiej.

Obecnie wrocławski historyk, prof. Wojciech Wrzesiński wystąpił z inicjatywą, by zorganizować seminarium na temat skutków kongresu dla propagandy komunistycznej. Elementem nawiązującym do historii byłoby miejsce obrad: Politechnika Wrocławska.

Proponuje się, by sesji towarzyszyła wystawa na antresoli.

Jeżeli dojdzie do realizacji tej inicjatywy, nastąpi to zapewne nie wcześniej niż na początku października.

KAMIEŃ WĘGIELNY

Na 22 maja zapowiedziano uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budowę pierwszego w Polsce ośrodka socjalno-rehabilitacyjnego dla emerytów oraz osób niepełnosprawnych wywodzących się ze środowiska akademickiego Wrocławia. Organizatorem uroczystości jest Wrocławska Międzyuczelniana Fundacja „Pro Homine”, która od dawna zabiega o stworzenie byłym pracownikom uczelni godnych warunków mieszkaniowych i odpowiedniej opieki lekarskiej.

Nowy obiekt będzie znajdował się przy ul. Olszewskiego 23.

3 MAJA

Z okazji Święta 3 Maja odbyły się we Wrocławiu uroczystości, w których władze Politechniki Wrocławskiej były reprezentowane przez Prorektora ds. Ogólnych dr Ludomira Jankowskiego. Obecni byli też przedstawiciele innych uczelni Wrocławia i Opola oraz przewodniczący Kolegium Rektorów prof. Roman Duda.

Na program obchodów złożyły się: uroczysta Msza Św. odprawiona w intencji Ojczyzny w Kościele Garnizonowym odprawiona przez J.E.ks. bp. Jana Tyrawę, koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu Kameralnego Chóru Męskiego CANTILENA oraz okolicznościowe wystąpienie wojewody wrocławskiego Witolda Krochmala pod obeliskiem przy Panoramie Raclawickiej.

Uczestnicy obchodów złożyli wieńce i wiązanki kwiatów pod obeliskiem.

W tym dniu po uroczystościach można było zwiedzać bezpłatnie Panoramę, z czego skorzystało wielu wrocławian.

NOWY BIULETYN SEKCJI WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ PWR.

Ukazał się kwietniowy numer Biuletynu Informacyjnego Sekcji Współpracy Międzynarodowej PWr. Omawia on genezę polityki oświatowej Wspólnot Europejskich. Zapowiada też Tydzień Nauki, który odbędzie się na Uniwersytecie Al-Baath w Homs (Syria) w dniach 7-12 listopada 1998 roku. Tydzień Nauki będzie związany m.in. z następującymi dyscyplinami naukowymi: architektura, inżynieria lądowa, mechanika, elektrotechnika, elektronika i chemia. Warunki uczestnictwa w Tygodniu Nauki dostępne są w Sekcji Współpracy Międzynarodowej (A-1, pok. 146, tel. 28-46). Ostateczny termin składania podań mija 31.05.98.

Biuletyn przedstawia ponadto ofertę stypendialną z Uniwersytetu w Bonn, TU Monachium, TU Dresden i Uniwersytetu Technicznego w Chalmers (Szwecja). Termin składania wniosków o stypendia minął 15 maja.

Biuletyn podaje, że powstał francuski miesięcznik „Reseau”, który zajmuje się tematyką badań i innowacji w Bretanii. Osoby zainteresowane otrzymywaniem miesięcznika proszone są o bezpośredni kontakt:

p/o Le Directeur Michel Cabaret
Centre de Culture Scientifique, Technique et Industrielle
6, Place des Colombes
35000 RENNES
FRANCJA

WYBORY REKTORA KUL

W bieżącym roku kończy się kadencja rektorska Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Przez ostatnie dziewięć lat (trzy kadencje) ekipa rektorska pracowała pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Stanisława Wielgusa, będącego rektorem KUL od 1989 r.

9 maja nowym rektorem został ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek. Dotychczas był on prorektorem ds. kontaktów z zagranicą.

Ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek MIC, jest etykiem, kierownikiem Katedry Etyki Szczegółowej Wydziału Filozofii KUL i zastępcą kierownika Instytutu Jana Pawła II KUL. Od 25 września 1992 r. był prorektorem KUL ds. kontaktów z zagranicą.

Rektor-elekt urodził się 9 listopada 1945 r. w Grudziądzu. Odbył studia filozoficzne i teologiczne na KUL. W 1969 r. uzyskał tytuł magistra filozofii chrześcijańskiej. W 1978 r. przedstawił rozprawę doktorską „Normy i wyjątki”, która była podstawą nadania stopnia naukowego doktora. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1989 r., za pracę „Natura, rozum, wolność”. Tytuł profesora uzyskał w 1997 r. Jest autorem ponad 100 prac naukowych, w tym wielu książek.

Nowa kadencja rozpocznie się 1 września 1998 r. i będzie trwała do 31 sierpnia 2001 r.

PRZEPRASZAMY...

W poprzednim numerze nieprecyzyjnie podałam informację o oficjalnym przedstawicielu władz Uczelni na V Olimpiadzie Języka Polskiego dla Cudzoziemców. Prorektora ds. Nauczania reprezentowała tam kierowniczka Sekcji Współpracy Międzynarodowej mgr Krystyna Galińska.

Grażyna Balkowska

S E N A T

XIX POSIEDZENIE SENATU

(23.04.1998 r.)

W składzie Senatu pojawiła się nowa osoba: **dr inż. Ryszard Wroczyński**. Jako wybrany na przewodniczącego KO NSZZ „S” zastąpił on **dra inż. Witolda Jabłońskiego**.

• Władze Uczelni przedstawiły propozycję zmian przyjętego na poprzednim posiedzeniu *Regulaminu zasad gospodarki finansowej PWr*: §14 ust.3 p.4 (dopisano „nie niższy niż 80%”), §19 (wykreślono p.5), §25 ust.1 (postanowiono wrócić do pierwotnego zapisu: „studenci wydziału”) i §37 (wykreślenie części tekstu). Senat poparł wniosek (39:0:4).

• Senat przyjął (40:1:1) przedstawioną Senatowi do zaopiniowania przez JM Rektora kandydaturę **dr Jana Kalwaka** (I-19) na stanowisko dyrektora Filii PWr w Wałbrzychu. Propozycja ta została uzgodniona z dziekanem Wydz. Mechanicznego. Jednocześnie **JM Rektor** poinformował, że w trybie administracyjnym powołany zostanie wicedyrektor Filii.

• Dziekan Wydz. Budownictwa **E.Kubica** przedstawił sylwetkę kandydata do Medalu PWr: **prof. Ottona Dąbrowskiego**. Prof. Dąbrowski jako jeden z pierwszych ukończył studia na PWr, pierwszy zrobił tu doktorat. Jest jednym z twórców szkoły mechaniki budowli. Dwukrotnie pełnił funkcję prorektora (za kadencji prof. Zipsa i prof. Schroedera). Pojedynował się też wielu innych zadań.

Prof. H.Hawrylak i **prof. P.Śniady** gorąco poparli tę kandydaturę. Senat przyjął wniosek (45:1:0).

• **Prorektor ds. Nauczania prof. L.Jacak** przedstawił propozycję uzupełnień do *Regulaminu studiów* na PWr umożliwiających wprowadzenie studiów wieczorowych (z myślą o Wydziale Architektury). Projekt zawiera też dwie poprawki (w §16 i §20) dotyczące obowiązku terminowego przystąpienia do egzaminu dyplomowego, mające służyć zdyscyplinowaniu studentów. **Prof. J.Świątek** (Senacka Komisja ds. Nauczania) i **dr R.Radomski** (Komisja ds. Statutu i regulaminów) poparli projekt. Senat przyjął proponowane zmiany (45:0:0).

• **Prorektor ds. Nauczania** przedstawił projekt znolizowanego *Regulaminu Filii PWr*. Wątpliwości powstały wokół kwestii, kto powinien płacić za delegację wykładowcy, skoro zlecającymi zajęcia są dziekani wydziałów wrocławskich. Komercjalizacja budżetu filii bez specyfikacji spowodowała, że ujęto rubrykę „delegacje”. Ograniczone możliwości finansowe wydziałów mogłyby niekorzystnie wpłynąć na decyzję o delegowaniu pracowników. **Prof. J.Świątek** przedstawił propozycję Komisji ds. Dydaktyki i Spraw Studenckich, by wprowadzić system refundowania wydziałom kosztów delegacji z budżetu filii. Komisja Statutowa nie zgłosiła zastrzeżeń do projektu.

Dr M.Michalewska wycofała zgłoszoną uprzednio propozycję wprowadzenia do Rady Filii przedstawicieli wszystkich grup pracowniczych i wszystkich wydziałów. Wobec dużej liczby wydziałów (np. w Wałbrzychu – 8) groziłoby to przekształceniem RF w posiedzenie całkiem innego gremium.

Dziekan Wydz. Elektroniki **prof. R.Nowicki**

ki zapytał o celowość wprowadzania §4 p.6 o dzieleniu opłat między wydział i filię. **Mgr J.Borowiec** i **dyr. H.Szarski** zgłosili szczególne uwagi dotyczące Samorządu Studenckiego i biblioteki (§VI).

Prorektor L.Jacak wyjaśnił, że w §4 p.6 chodzi o realne koszty zajęć. Ryczałtowe opłaty za zajęcia nie zawsze ściśle odpowiadają kosztom, które są ponoszone zarówno przez centralę, jak przez filię. Dopuszcza się więc możliwość wynegocjowania proporcji przychodów. W przyszłości zapewne uda się opracować odpowiedni algorytm rozliczeń.

Senat przyjął (44:0:0) *Regulamin Filii PWr* wraz z poprawkami dotyczącymi §IV ust.5 (dotacje refundowane z budżetu filii), §VI (biblioteka należąca do systemu biblioteczno-informacyjnego PWr) i korektą stylistyczną §VII.

• Senat zapoznał się z proponowanymi limitami rekrutacyjnymi na rok ak. 1998/99 zakładającymi przyjęcie ogółem 9355 studentów, w tym 5550 na dzienne studia magisterskie. Jest to poziom porównywalny z ubiegłorocznym. Ostatni nabór zwiększył liczbę studentów PWr o 4 tysiące; pozwoliło to na ograniczenie luki finansowej. Wielkość rekrutacji może zostać przekroczona o 10% w stosunku do limitu.

Prof. J.Świątek (Komisja ds. Dydaktyki i Spraw Studenckich) poparł propozycję.

Prof. R.Nowicki zauważył, że zmniejszająca się liczba maturzystów (w br. o 14%) ogranicza szansę zwiększenia liczby studentów. Dodatkowa trudność wyniknie z umożliwienia młodzieży kandydowania naraz na kilka uczelni – należy liczyć się z odchodzeniem przyjętych już osób do innych szkół wyższych. Ponadto uczelnia musi brać pod uwagę własne ograniczenia. Wydziałowi Elektroniki w razie wypełnienia limitu rekrutacyjnego zabraknie 18% miejsc siedzących w salach. Brak jest sal audytoryjnych, nawet w niedzielę jest kłopot z pomieszczeniami na zajęcia. Zalecenie komasowania grup jest nie do zrealizowania, gdyż sale są zbyt małe. Z braku sal nie dało się przywrócić ćwiczeń z matematyki dla początkowych lat studiów.

JM Rektor przyznał, że problemy inwestycyjne są wielką bolączką całego szkolnictwa wyższego. Sprawa ta była omawiana na posiedzeniu KRASP 19 kwietnia. Wicepremier Balcerowicz zadeklarował, że w razie uzyskania dodatkowych środków w budżecie, przeznaczy je na ten cel. Co do budowy audytorium, istnieje wstępny projekt i zatwierdzona lokalizacja, ale brak jest pieniędzy.

Prorektor ds. Nauki J.Zdanowski powiedział, że o ile ogólnie przyjęte limity przyrostu budżetu uczelni w 1997 r. wynosiły od 11 do 18% (tzn. jeśli uczelnia wypadła z algorytmu przyrost poniżej tego przedziału, dostawała i tak 11%, a gdy powyżej – 18%), to w tym roku będzie to od 0 do 6%. Nasza uczelnia wypadła najlepiej wśród politechnik ze współczynnikiem ponad 3%. Senat przyjął proponowane limity (42:1:2).

• Uzupełniono skład Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów PWr. Spośród 3 kandydatów wybrano w II turze głosowania **dr Wilhelma Rojewskiego** (W-5).

• **Prorektor J.Zdanowski** przedstawił projekt *Regulaminu korzystania z wyników pracy*

intelektualnej powstałych na PWr. Jak podkreślił, przyjęcie własnej regulacji w tym zakresie jest w interesie pracowników, ponieważ w przeciwnym wypadku będą musieli się stosować do mniej korzystnych zapisów ustawowych.

Prof. M.Hardygóra (Komisja Organizacji i Finansowania Badań Naukowych) zgłosiła poprawkę do §5 ust.3. Dr R.Radomski (Kom. ds. Statutu i Regulaminów) poinformował, że komisja jednomyślnie zaproponowała poprawki do §10 ust.1 i ust.7 oraz §13 ust.3. Część komisji optowała za korektą §7 ust.1 i §8 ust.3. Co do niektórych zapisów komisja uznała, że są nieprecyzyjne lub są niepotrzebnymi rozszerzeniami. Tak np. w obecnej sytuacji nie jest celowy zapis z §10 ust. 4 i 5 mówiący o podziale korzyści majątkowych między twórcę a uczelnię, gdyż rynek ten dopiero się kształtuje.

Prof. J.Zdanowski stwierdził, że nie proponował poprawek poza zgłoszoną przez prof. Hardygorę. Zgodził się, że część uregulowań jest trudna, np. wyniki badań na stażu zagranicznym. Skala korzyści majątkowych przypadających udziałowcom może być określona w różny sposób, np. Politechnika Śląska ustaliła, że twórcy przypada 50%, zaś regulamin WAT ustala różne przedziały wartości dzieł; w przypadku małych prac twórcy może przyspaść nawet 100%, ale przy dużych – nawet do 80% zatrzymuje uczelnia.

Adw. K.Zuber zapewnił zebranych, że w przedstawionym projekcie *Regulaminu* zawarto daleko idące ustępstwa na korzyść pracowników PWr. Oponował przeciwko skreśleniu ust.1 w §10, gdyż brak odpowiedniego zapisu spowoduje zastosowanie regulacji ustawowych. Nieostre sformułowania, które zawiera projekt, a do których krytycznie odniosła się komisja to ustępstwa na rzecz języka bardziej zrozumiałego dla użytkowników.

Mgr H.Winohradnik (Sekcja badań naukowych i wdrożeń Działu Nauki) podkreśliła, że przedmiotem omawianych przepisów jest dziedzina nieregulowana prawem autorskim ani wynalazczym. Wyniki badań mogą zostać zastrzeżone tylko przy pomocy tajemnicy. Nie wolno więc ujawniać wyniku badań przed komercjalizacją. Proponowany §12 ust.7 ma uchronić interes twórcy i uczelni, §13 ust. 3 pozwala udostępnić osiągnięcia autora – uczelni.

Niedostrzeżonym problemem są umowy regulujące prawo do wynalazków powstałych przy okazji staży zagranicznych. Można spodziewać się, że placówka oferująca staż zastrzeże sobie własność wynalazków, więc wynegocjowanie innych zasad jest z korzyścią dla stażysty.

Przyjęto w głosowaniu projekt (39:2:2) wraz z poprawką dotyczącą §5 ust.3.

• Senat wyraził zgodę na zawarcie umów o współpracy między Wydziałem Medycznym Uniwersytetu w Münster (RFN) a Wydziałem PPT PWr oraz między Cork Institute of Technology (Rep. Irlandii) a PWr. (oba wnioski 38:0:0).

• **Dr hab.inż. M.Krużyński, prof.nzw.**, kierownik Zakładu Kolei Inst. Inżynierii Lądowej, przedstawił propozycję przystąpienia PWr do

S E N A T

Dokończenie ze strony 5

Fundacji Dolnośląskiej Kolei Regionalnej polegające przede wszystkim na wspieraniu jej intelektualnie. Grupa inicjatywna tworząca Fundację dąży do stworzenia regularnego połączenia kolejowego Trzebnicy z centrum Wrocławia. Politechniki Krakowska i Częstochowska zadeklarowały już chęć uczestnictwa.

Senat wyraził zgodę na przystąpienie PWR do Fundacji i poparł propozycję upoważnienia **dr hab. M. Krużyńskiego** do reprezentowania PWR przy tworzeniu Fundacji i w czasie dalszej jej działalności

• **JM Rektor** przedstawił propozycję powołania komisji ds. opracowania stanowiska PWR w odniesieniu do problemów nowelizacji obowiązującej już od 8 lat *Ustawy o szkolnictwie wyższym*. Powstały już: tzw. „żółta książeczka” autorstwa zespołu **prof. Osiewskiego** i „zielona książeczka” komisji legislacyjnej **prof. Woźnickiego**. Obecnie trwają prace nad ostateczną formą projektu. Przewiduje się, że powstanie on do jesieni. Po fazie prac na szczeblu rządowym oficjalna wersja powinna znaleźć skierowana do parlamentu. Można oczekiwać, że na jesieni 1999 zostanie uchwalona znówelizowana ustawa. Na wcześniejszych etapach będą się niewątpliwie toczyły dyskusje, np. nad zmianą charakteru Rady Głównej.

Na listę chętnych do pracy w komisji nie wpisał się niemiennie żaden z członków Senatu, natomiast związki zawodowe i Wydział Architektury wyraziły wolę wprowadzenia swoich

przedstawicieli. Sprawę odłożono.

• Złożono 3 interpelacje:

Dr B. Teisseyre reprezentująca Zakład Geologii i Wód Mineralnych (W-6) poprosiła o wyjaśnienie, kto i na jakich zasadach powinien prowadzić obsługę administracyjną małej jednostki, jaką jest zakład wydziałowy. W konkretnym przypadku chodzi o grupę 7 osób, których nie stać na zatrudnienie kompetentnego pracownika, zaś same nie mają odpowiedniego przygotowania do podjęcia się tych zadań.

Prof. R. Grząślewicz poprosił o określenie terminu debaty na temat zasad konstruowania budżetu uczelni (na forum Senatu i w komisjach).

Zwrócił się też o wskazanie źródła pokrycia niedoborów środków finansowych wynikających z ograniczonej dotacji budżetowej na działalność dydaktyczną przy znacznie zwiększających się zadaniach (duża rekrutacja).

• **JM Rektor** zapowiedział, że w maju odbędą się dwa posiedzenia Senatu, z których jedno będzie poświęcone budżetowi.

Wskazał na potrzebę starań o nagrody i stypendia (MEN, FNP), gdyż są to mierniki jakości kształcenia.

Poinformował o protestach ze strony Wydziałów Elektroniki i IZ poszkodowanych przy podziale funduszy na działalność statutową w KBN.

Poinformował o uroczystości nadania doktoratu h.c. Uniwersytetu Opolskiego prezydentowi **Ryszardowi Kaczorowskiemu**.

Zapowiedział uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budynek Fundacji *Pro*

Homine (22 maja).

• **Prof. R. Nowicki** zwrócił się z wnioskiem, by materiały dotyczące dyskusji o budżecie były dostarczone nie później niż 10 dni przed posiedzeniem, aby uczestnicy mogli zapoznać się z założeniami planu. JM Rektor zauważył, że warto wstrzymać się do ogólnopolskiej rady, która ma się odbyć w Koszalinie 16 maja.

• **Prof. Misiewicz** poprosił o wyjaśnienie, czy istnieje powód, dla którego zamówienia PWR na komputery powinny być realizowane przez firmę KEN. **Prorektor L. Jacak** i **dyr. A. Kaczowski** stwierdzili, że nie ma żadnych formalnych wymogów tego typu, natomiast zorganizowany przetarg dawał PWR możliwość poszerzenia zamówienia o 20%. Pozwala to skorzystać z wynegocjowanych cen i obsługi serwisowej firmy. **Dyr. Kaczowski** stwierdził przy tym, że obecne przepisy stwarzają niejasności, gdy mowa o obowiązku komasowania zakupów. Jak powiedział **prof. A. Mulak**, również problem zakupów aparatury z funduszy grantu jest różnie interpretowany.

• **Dr M. Michalewska** zapytała, czy głosowanie dotyczące zmiany *Regulaminu zasad gospodarki finansowej PWR* stanowiło reasumpcję uchwały poprzedniego posiedzenia i czy ta uchwała została przyjęta, skoro nie uzyskała kwalifikowanej większości głosów. **JM Rektor** zapowiedział, że Komisja ds. Statutu i Regulaminów przedstawi opinię w tej sprawie na następnym zebraniu.

Następne posiedzenia Senatu 21 i 28 maja, godz. 14.00. (mk)

Jak dostać stypendium Ministra EN?

Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 stycznia 1991 roku w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów dziennych (Dz.U. nr 9, poz.32) wprowadziło stypendium Ministra Edukacji Narodowej przeznaczone jest dla studentów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce i mających osiągnięcia naukowe, kulturalne lub sportowe.

Choć można się spodziewać, że w bieżącym roku MEN może inaczej niż w ubiegłych latach określić szczegółowe zasady wnioskowania o stypendia, już dziś warto pomyśleć o zbliżającym się terminie składania wniosków o stypendia. W zeszłym roku bieżące „Zasady przyznawania stypendium Ministra EN” zostały ogłoszone w czerwcu, a termin nadsyłania wniosków do MEN upływał 15 sierpnia. Dział Nauczania co roku kieruje na wydziały odpowiednie pisma w tej sprawie.

CO MOŻE STUDENT?

Zasadniczo stypendium to nie jest przyznawane studentom I roku. Jeżeli więc:

• zaliczył(a) Pan(i) właśnie co najmniej II rok studiów,

• ma Pan(i) średnią ocen z zaliczonych lat studiów nie niższą niż:

- 4,5 przy 5-stopniowej skali ocen,
- 4,7 przy 5,5-stopniowej skali ocen,
- 5,0 przy 6-stopniowej skali ocen

• posiada Pan(i) szczególne osiągnięcia naukowe,

• wzorowo wypełnia Pan(i) obowiązki studenta określone w regulaminie studiów – ma Pan(i) szansę na 10-miesięczne stypendium.

Warto wtedy zebrać swoje dane: obliczoną średnią ocen, informacje na temat własnej pracy naukowej (działalności w kole naukowym, udziale w pracach badawczych prowadzonych na uczelni, współpracownicy naukowej z innymi ośrodkami naukowymi, również zagranicznymi, publikacjach, opracowaniach, referatach, udziale w seminariach i konferencjach naukowych), o przebiegu studiów (indywidualny program, równoległe studia na drugim kierunku, kursy, praktyki i inne formy kształcenia) oraz o osiągnięciach naukowych (dyplomy, wyróżnienia, nagrody). Należy też pamiętać o wszelkiej aktywności naukowej, kulturalnej, sportowej i działalności w środowisku studenckim. Potrzebne będą też informacje, czy kandydat został przyjęty na studia jako wybitnie uzdolniony absolwent

szkoły średniej, czy był laureatem konkursów i olimpiad przedmiotowych i czy był stypendystą Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci. Można też dołączyć dodatkowe opinie.

Rada wydziału za pośrednictwem rektora przedstawia wniosek o przyznanie stypendium. Propozycja taka może być własną inicjatywą rady, ale też może nastąpić na wniosek samorządu studenckiego, organizacji, stowarzyszeń lub instytucji.

TRZEBA PAMIĘTAĆ, ŻE

Student pobierający stypendium Ministra EN nie może jednocześnie pobierać stypendium za wyniki w nauce, ma natomiast uprawnienia do innych świadczeń pomocy materialnej.

Stypendium może zostać przyznane studentowi ponownie, jeżeli spełnia wymogi określone w „Zasadach...”.

Na Politechnice Wrocławskiej są wydziały (zwłaszcza WPPT), które mają duże osiągnięcia w uzyskiwaniu stypendiów Ministra EN dla swoich studentów. Choć niewątpliwie świadczy to o wysokim poziomie studiującej tam młodzieży, należy też podkreślić zapobiegliwość władz dziekańskich i pracowników dziekanatu, którzy doprowadzili do takich wyników.

Życzymy wszystkim sukcesów w staraniach o nowe stypendia! □

Plenarne obrady KRASP

Kolejna plenarna sesja Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich odbyła się 20 kwietnia w Auli Kryształowej SGGW w Warszawie. Obecni byli na nim premier J. Buzek i minister Mirosław Handke.

Otwarcia obrad dokonał prof. Aleksander Koj. Zdano sprawę z działalności biura KRASPU: komisji organizacyjno-finansowej kierowanej przez prof. J. Józwiak (SGH) i komisji ds. legislacyjnych pracującej pod przewodnictwem prof. J. Woźnickiego (PW).

Przyjęto do KRASPU na prawach członka-założyciela Konferencję Rektorów AW-Fów.

Powołano komisję, która zajmie się ostatecznym opracowaniem materiałów dotyczących nowelizacji *Ustawy o szkolnictwie wyższym*.

Ustalono projekt uchwały o nakładach na naukę. Poddano krytyce rozliczanie finansowania przy pomocy etatu kalkulacyjnego, uznano, że lepszy byłby „kalkulacyjny student”.

Mówiono o potrzebie wprowadzenia współpłatności studentów za studia, gdyż jest to jedyna droga zagwarantowania dostępności do kształcenia.

Rektorzy wyrazili zdecydowany protest wobec niskiego finansowania nauki (0,47% PKB) i szkolnictwa wyższego (0,83% PKB). Nie zaakceptowali oni stanowiska prezentowanego na spotkaniu z kierownictwem KRASP przez wicepremiera Balcerowicza, że utrzymanie wydatków na naukę na poziomie wyrażonym niezmiennym %PKB jest już sukcesem. Rektor Kołodziejczyk (PGd) zgłosił ostry protest, który został uzupełniony dobrą wypowiedzią rektora Woźnickiego. Podkreślił on, że konieczne są zmiany systemowe, w tym wprowadzenie współpłatności za studia i systemu ich kredytowania.

Premier Jerzy Buzek powiedział, że problem współpłatności jest obecnie drażliwy, odkąd rozeszły się pogłoski, że ma to polegać na płaceniu przez studenta za drugi etap studiów. Zdaje on sobie sprawę z problemów w szkolnictwie wyższym i będzie dążył do zmian, zwłaszcza gdy uda się wygospodarować rezerwy finansowe.

Min. M. Handke podkreślił, że wprowadzenie opłat za studia musi się wiązać ze zmianą zapisów konstytucyjnych.

Rektorzy omawiali wchodzącą w życie *Ustawę o ochronie dóbr osobistych* i jej skutki dla uczelni. Zapoznali się też z ogłoszoną przez Sąd Najwyższy interpretacją przepisów na temat zatrudniania adiunktów: po zakończeniu okresu zamkniętego obowiązuje wymówienie, chyba że zachodzą inne ważne okoliczności lub statut uczelni stanowi inaczej. W przypadku PW mamy do czynienia z tą ostatnią sytuacją.

Uchwała nr 1/98

plenarnego posiedzenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
dotycząca działań Prezydium KRASP w okresie od 7 czerwca 1997 roku do 15 kwietnia 1998 roku

Rektorzy, członkowie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich przyjmują do akceptującej wiadomości działania podjęte przez Prezydium KRASP w okresie od 7 czerwca 1997 roku do 15 kwietnia 1998 roku oraz w pełni potwierdzają opinie i stanowiska wyrażone w uchwałach, oświadczeniach i innych dokumentach wydanych przez Prezydium KRASP, a stanowiących załączniki do tekstu niniejszej uchwały.

Warszawa, 20 kwietnia 1998 roku

Uchwała nr 2/98

plenarnego posiedzenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

dotycząca zatwierdzenia sprawozdania z działalności Biura KRASP w okresie od 7 czerwca do 31 grudnia 1997 roku

Rektorzy, członkowie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich zatwierdzają sprawozdanie z działalności Biura KRASP w okresie od 7 czerwca do 31 grudnia 1997 roku, stanowiące wraz z rozliczeniem finansowym załącznik do tekstu niniejszej uchwały.

Uchwała nr 3/98

plenarnego posiedzenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

dotycząca działań Komisji Legislacyjnej KRASP

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich wyraża uznanie dla Komisji Legislacyjnej KRASP za inicjatywę i bezinteresowny trud opracowania dotyczącego nowelizacji prawa o szkolnictwie wyższym. Komisja w składzie:

prof. Jerzy Woźnicki – przewodniczący – rektor Politechniki Warszawskiej

prof. Jerzy Jurga – KRUP – Rektor Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

prof. Zdzisław Kleinrok – KRUMed. – Rektor Akademii Medycznej w Lublinie

prof. Wojciech Kurpiak – KRUArt. – Rektor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

prof. Józef Mayer – KRPUTech. – Rektor Politechniki Łódzkiej

prof. Kazimierz Pospiszyl – KRUPedag. – rektor WSPS w Warszawie

prof. Tadeusz Szulc – KRURoln. – Rektor Akademii Rolniczej we Wrocławiu

prof. Jan Wojtyła – KRUEkon. – Rektor Akademii Ekonomicznej w Katowicach

wykonała w krótkim czasie ogromną pracę uwieńczoną wydaniem obszernej publikacji pt. „Model publicznej szkoły wyższej i jej otoczenia systemowego”, która zawiera oryginalne przemyślenia i źródłowe przypisy. Specjalne podziękowania należą się prof. Jerzemu Woźnickiemu, Rektorowi Politechniki Warszawskiej, za inspirujące i konsekwentne działania uwieńczone publikacją, która została przekazana Ministrowi Edukacji Narodowej

do wykorzystania w dalszych pracach legislacyjnych.

Warszawa, 20 kwietnia 1998 roku.

Uchwała

Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

z dnia 20 kwietnia 1998 roku

w sprawie finansowania szkolnictwa wyższego

Od kilku lat przedmiotem troski rektorów polskich uczelni jest niski poziom finansowania edukacji wyższej będący główną barierą jej szybkiego rozwoju; rozwoju, który umożliwiłby w przyszłości zaspokojenie potrzeb edukacyjnych w Polsce na poziomie rozwiniętych krajów europejskich.

W poczuciu odpowiedzialności za kształt i poziom wykształcenia społeczeństwa polskiego z jednej strony, z drugiej strony zaś ze świadomością ograniczonych możliwości finansowych państwa, uczelnie podjęły ogromny wysiłek zwiększając liczbę studentów przy równoczesnych działaniach na rzecz jak najwyższej efektywności wydatkowania środków na edukację wyższą i pozyskiwania środków poza budżetem państwa. Jednakże dokonując w ciągu ostatnich siedmiu lat ogromnej restrukturyzacji, szkoły wyższe wyczerpały wszystkie dostępne rezerwy. W szczególności, krytyczną stała się sprawa inwestycji w rozwój infrastruktury uczelni, w tym głównie budynków naukowo-dydaktycznych. Żadna uczelnia nie jest w stanie pokryć takich inwestycji z własnych środków; tymczasem realne nakłady z budżetu państwa na inwestycje w szkolnictwie wyższym maleją. Grozi to dekapitalizacją majątku uczelni i uniemożliwia przyjęcie przez nie zwiększonych zadań edukacyjnych.

W tych okolicznościach rektorzy akademickich szkół polskich apelują do Rządu Rzeczypospolitej o:

- istotne zwiększenie nakładów na inwestycje w szkolnictwie wyższym,

- ustanowienie mechanizmów systemowych sprzyjających zwiększaniu środków na finansowanie szkolnictwa wyższego spoza budżetu państwa,

- takie określenie zasad konstrukcji budżetu państwa, według których nakłady na państwowe szkolnictwo wyższe odpowiadałyby zadaniom przez państwo temu szkolnictwu stawianym,

- proporcjonalny do wzrostu zadań realizowanych przez uczelnie przyrost udziału wydatków na edukację wyższą w PKB.

Wszystkie te działania Rządu RP pozwoliłyby na pokonanie materialnej bariery, przed którą stanęły polskie uczelnie.

Rektorzy ze swej strony deklarują odpowiedzialne gospodarowanie ograniczonymi środkami, dążenie do najwyższej jakości kształcenia i udział w tworzeniu nowego modelu szkolnictwa wyższego, odpowiadającego wymogom nowego systemu ekonomicznego i umiającego sprostać wyzwaniom XXI wieku. Podkreślamy jednak z całą mocą, że bez aktywnej polityki edukacyjnej i wsparcia ze strony państwa powstanie takiego modelu nie jest możliwe.

Nowo mianowani profesorowie z Politechniki Wrocławskiej

Marek Kurzyński

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 1998 roku Prezydent RP nadał tytuł naukowy profesora nauk technicznych dr hab.inż. Markowi Kurzyńskiemu.

Marek Kurzyński urodził się 20 października 1949 roku w Lesznie. W roku 1967 rozpoczął studia na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej w ramach Studium Podstawowych Problemów Techniki. W trakcie IV roku studiów rozpoczął jednocześnie naukę na studium doktoranckim. W 1972 r. otrzymał tytuł magistra inżyniera elektronika w specjalności *automatyka*, po czym kontynuował studia doktoranckie. W 1974 r. Rada Naukowa Instytutu Cybernetyki Technicznej nadała mu stopień naukowy doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy pt. „Analiza porównawcza algorytmów rozpoznawania z uczeniem dla prostych łańcuchów Markowa”, wykonanej pod kierunkiem prof. Zdzisława Bubnickiego. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w 1987 r. na Wydziale Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Śląskiej na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Algorytm rozpoznawania wieloetapowego oraz ich zastosowania medyczne i techniczne”.

Profesor Marek Kurzyński pracuje na Politechnice Wrocławskiej od 1974 r. – najpierw w Instytucie Cybernetyki Technicznej, a od 1981 r. w Instytucie Sterowania i Techniki Systemów (I-17) na stanowisku adiunkta. W 1988 r. został zatrudniony na stanowisku docenta, a w 1992 r. uzyskał mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Tematyka prac i zainteresowań naukowych profesora Kurzyńskiego obejmuje przede wszystkim metody i algorytmy rozpoznawania obiektów, identyfikacji, komputerowego wspomaganie decyzji i przetwarzania informacji obrazowej oraz ich zastosowania biomedyczne. Do najważniejszych osiągnięć w tym zakresie zaliczyć można wyniki dotyczące tzw.

złożonych metod rozpoznawania, a w szczególności rozpoznawania sterowanych łańcuchów Markowa, rozpoznawania wieloetapowego, rozpoznawania wielozadaniowego oraz kombinowane i zunifikowane metody rozpoznawania ze zbiorem uczącym i regułami eksperta. Ważną cechą charakteryzującą dorobek prof. Kurzyńskiego jest udane łączenie wysokiego poziomu naukowego prac podstawowych z pracami o charakterze praktycznym, głównie w medycznych zastosowaniach informatyki (m.in. komputerowe systemy do nadzoru dializy, do diagnostyki obrazowej, do wspomaganie decyzji medycznych, udział w opracowaniu kompleksowych założeń funkcjonalno-użytkowych i wymagań dla powielanych komputerowych systemów szpitalnych, prace nad komputeryzacją lecznictwa otwartego wykonywane wspólnie z władzami samorządowymi Wrocławia). Powoduje to, że prof. Marek Kurzyński należy do krajowej czołówki specjalistów z zakresu systemów rozpoznawania i komputerowych systemów biomedycznych.

Profesor Marek Kurzyński jest autorem bądź współautorem ponad osiemdziesięciu publikacji, w tym trzech książek i trzech skryptów oraz wielu artykułów w renomowanych czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Prof. Marek Kurzyński był promotorem trzech zakończonych przewodów doktorskich, z których jeden został przeprowadzony w Instytucie Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN, a drugi powstał w wyniku współpracy z Laboratorium Informatyki Medycznej Uniwersytetu Paryż VI. Ponadto recenzował trzy rozprawy habilitacyjne oraz sześć prac doktorskich.

Dorobek dydaktyczny prof. Marka Kurzyńskiego, na który składają się wyniki prawie 25-letniej pracy w charakterze nauczyciela akademickiego, jest wyjątkowo bogaty. Obejmuje on przede wszystkim opracowanie i prowadzenie wykładów wraz z zajęciami dodatkowymi na Wydziałach Elektroniki, Podstawowych Problemów Techniki oraz Informatyki i Zarządzania. Dorobek ten związany jest także z opracowaniem i realizacją nowych treści programowych, stanowisk laboratoryjnych oraz koncepcji kształcenia na specjalności *Inżynieria Biomedyczna* i kierunkach *Informatyka* oraz *Automatyka i Robotyka*. Obejmuje on ponadto prowadzenie prac dyplomowych, z których wiele uzyskało wyróżnienia i nagrody w konkursach na najlepsze prace. Dotyczy on również organizacji dydaktyki, w której profesor bierze czynny udział.

Wspominając o aktywności organizacyjnej prof. M. Kurzyńskiego należy wymienić funkcje zastępcy dyrektora ds. badań w latach 1988-1991 oraz ds. dydaktyki (1996-1998), a także kierownika Zakładu Rozpoznawania i Systemów Biomedycznych w latach 1996-1998 w Instytucie Sterowania i Techniki Systemów. Ponadto od 1996 r. prof. Kurzyński jest przewodniczącym Komisji Pojedynczej przy Politech-

nice Wrocławskiej. Z uwagi na autorytet i duże uznanie w środowisku, w którym jest postrzegany jako ekspert w swej dziedzinie, prof. Kurzyński jest członkiem wielu organizacji i towarzystw naukowych oraz komitetów programowych konferencji. W 1995 r. został powołany do zespołu ekspertów przy Ministrze Zdrowia i Opieki Społecznej ds. komputeryzacji szpitali. Od 1995 r. jest członkiem sekcji *Technika w Medycynie* w Komitecie Badań Naukowych.

Za działalność naukowo-dydaktyczną i organizacyjną prof. Marek Kurzyński otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi, Złotą Odznakę Politechniki, nagrodę IV oddziału PAN (za rozprawę habilitacyjną), dwie nagrody Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz wiele nagród Rektora Politechniki Wrocławskiej i Dziekanów Wydziałów PPT oraz IiZ.

Od początku swej kariery samodzielnego pracownika naukowego profesor Marek Kurzyński był związany organizacyjnie z Wydziałem Informatyki i Zarządzania. Od 1988 r. był członkiem rady naukowo-dydaktycznej, a od 1996 przewodniczącym komisji programowej dla kierunku *informatyka* na tym wydziale. W styczniu 1998 roku, w momencie reorganizacji I-17 i nieuchronnego podziału Instytutu, profesor Kurzyński wystąpił z propozycją utworzenia na Wydziale Informatyki i Zarządzania Zakładu Zastosowań Informatyki w Biomedycynie i Technice. Według zamierzeń, wnioskowany zakład miał skupiać prace badawcze w zakresie systemów rozpoznawania i diagnostyki, metodologii komputerowego wspomaganie decyzji, przetwarzania informacji obrazowej w silnym powiązaniu z pracami stosowanymi, głównie w dziedzinie informatyki medycznej. Niestety, brak zgody Dziekana uniemożliwił realizację tych planów na Wydziale IiZ i przesądził o przejściu profesora Kurzyńskiego na Wydział Elektroniki. Tutaj, wraz z grupą kilkunastu pracowników byłego I-17, współtworzył Wydziałowy Zakład Systemów i Sieci Komputerowych, w którym kieruje Zespołem Zastosowań Informatyki w Medycynie i Technice. Dzięki dużej życzliwości Dziekana prof. R. Nowickiego, bliskim kontaktom z kolegami z wydziału oraz bardzo dobrej współpracy z Wydziałem PPT, plany badawcze i dydaktyczne prof. Kurzyńskiego mają w nowym układzie organizacyjnym pełne szanse realizacji.

Profesor Marek Kurzyński jest żonaty i ma dwie córki. Żona Elżbieta pracuje w Zespole Szkół Medycznych, Agnieszka studiuje na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego, a Kasia uczy się w XV LO w klasie o profilu informatycznym. Poza pracą naukową prof. Kurzyński uprawia turystykę i pływanie (ma żółty czepek), lubi pracę w ogrodzie wokół własnego domu, który zbudował w wolnych chwilach. □

SOCRATES

Z dniem 15.XI.1997 r. Politechnika Wroclawska rozpoczęła proces ubiegania się o udział w jednej ze struktur programu Wspólnoty Europejskiej SOCRATES/ERASMUS.

Z tą datą został zamknięty I okres przygotowań i do Biura Programu SOCRATES w Brukseli wpłynął Kontrakt Uczelniany Politechniki. Zgłoszenie do udziału w programie przygotowano po raz pierwszy, bowiem Polska, jak i inne kraje stowarzyszone z Unią Europejską, będzie mogła wziąć w nim udział począwszy od tego roku.

ERASMUS jako istotny komponent Programu SOCRATES obejmujący szkolnictwo wyższe, stanowi kontynuację i rozwinięcie realizowanego w latach 1987-1994 w krajach członkowskich Unii Europejskiej programu o tej samej nazwie.

Celem programu ERASMUS jest wspieranie europejskiej współpracy uczelni wyższych ze wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej i krajów stowarzyszonych poprzez:

- wymianę studentów,
- wprowadzenie systemu zaliczania okresu studiów odbytych w innym kraju (Europejski System Transferu Kredytów – ECTS),
- wymianę nauczycieli akademickich,
- wspólne opracowywanie programów nauczania (programy nauczania dla początkowych lat studiów wyższych, programy kursów specjalistycznych na poziomie zaawansowanym, kursy poświęcone promowaniu wymiaru europejskiego, zintegrowane kursy językowe),
- tworzenie europejskich sieci współpracy międzyuczelnianej, w ramach których uczelnie będą prowadzić działalność informacyjną w obrębie sieci (tzw. „Sieci Tematyczne”).

Kluczowym elementem programu jest Kontrakt Uczelniany, zawierany między Komisją Unii Europejskiej a uczelnią. Obejmuje on wnioski i propozycje poszczególnych wydziałów i instytutów, zebrane i przygotowane jako jedno całościowe zgłoszenie udziału uczelni w programie. Na Kontrakt Uczelniany składa się omówienie europejskiej polityki uczelni (European Policy Statement) oraz opis działań odnoszących się do współpracy uczelni z uczelniami innych krajów uczestniczącymi w programie ERASMUS. Kontrakt jest zawierany na okres 3 lat, natomiast fundusze są przyznawane corocznie.

Przygotowania Politechniki do udziału w programie rozpoczęły się w czerwcu 1997 r.

Objęły m.in. uczestnictwo w pracach koordynowanych przez Biuro Programu SOCRATES w Warszawie, uczestnictwo w konferencjach i seminariach. Miały też miejsce spotkania zespołu roboczego, w skład którego weszli wydziałowi przedstawiciele programu SOCRATES.

Proces przygotowywania Kontraktu Uczelnianego poprzedziły ustalenia i rozmowy, mające na celu wytypowanie grupy uczelni europejskich, do których zwrócono się z propozycją współpracy w ramach programu ERASMUS. W wyniku uzgodnień, wymiany korespondencji i spotkań z przedstawicielami uczelni partnerskich jesienią 1997 r. podpisano umowy bilateralne z 37

uczelniami partnerskimi z krajów Unii Europejskiej. W ich wyniku Kontrakt ten zawarł następujące działania:

- organizowanie wyjazdów studentów,
- wyjazdy nauczycieli na krótkie okresy od 1 do 8 tygodni,
- wizyty przygotowawcze nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych trwające do trzech tygodni.

W Kontrakcie zaplanowano również dwa działania, których Politechnika jest koordynatorem: projekt wspólnego opracowywania programów studiów na poziomie zaawansowanym „Masters” i projekt organizacji kursów intensywnych trwających od 10 dni do 3 miesięcy dla studentów i nauczycieli akademickich.

Decyzje w sprawie akceptacji wszystkich zaplanowanych w Kontrakcie działań po-

winny zapaść w najbliższym czasie. Już natomiast wiadomo, że została w pełni zaakceptowana przewidywana Kontraktem Uczelnianym wymiana studencka: 89 wyjazdów studentów Politechniki i 79 przyjazdów studentów uczelni partnerskich.

Współpraca z uczelniami europejskimi w obrębie programu SOCRATES jest naturalną kontynuacją podejmowanych do tej pory działań Uczelni zmierzających do osiągnięcia nadrzędnego celu, jakim jest kształcenie młodzieży w nowej jednoczącej się Europie.

Jednocześnie jednak SOCRATES, jako nowy dla Polski program Unii Europejskiej, stanowi wyzwanie dla Uczelni. Uczestnictwo w nim wymaga bowiem przeprowadzenia wielu działań wspierających i licznych przedsięwzięć implementacyjnych.

Przede wszystkim należy spełnić podstawowy wymóg udziału w programie, a mianowicie zrównoważyć ilość przybywających oraz wyjeżdżających stypendystów. Przyjęcie studentów uczelni z krajów Unii Europejskiej w tak dużej liczbie jest z kolei związane z koniecznością przygotowania bogatej oferty zajęć prowadzonych w języku angielskim i niemieckim, jak również z koniecznością wprowadzenia systemu punktów kredytowych – jako jednolitego systemu oceny wkładu pracy studenta. Konieczne jest także dobre przygotowanie organizacyjne wymiany studenckiej zakrojonej na tak dużą skalę.

Program SOCRATES/ERASMUS nie jest typem programu „pomocowego”, w jakich do tej pory Politechnika brała udział (jak np. TEMPUS), więc przyznawane w nim stypendia nie są wysokie. Stypendia mają pomóc w finansowaniu dodatkowych kosztów związanych ze studiami zagranicznymi, a nie kosztów, które student normalnie ponosi w trakcie studiów. Wysokość stypendium szacuje się średnio na 385 ECU miesięcznie i jego celem jest pokrycie różnicy w kosztach utrzymania.

Uczestnictwo w programie jest związane z wniesieniem własnego wkładu Uczelni. W przypadku Politechniki wkład ten powinien sięgać 15.000 ECU. Uczelnia powinna także zabiegać o dodatkowe źródła dofinansowania i poszukiwać instytucji, które mogłyby wspierać wyjazdy studentów.

Współpraca z krajami Unii Europejskiej w ramach programu SOCRATES jest jednak koniecznością w obecnym czasie. □

ERASMUS

50-lecie Akademii Muzycznej

Vivat Academia!

Wrocławska Akademia Muzyczna obchodzi swoje pięćdziesięciolecie. Powstała jako Wyższa Szkoła Muzyczna w 1948 roku z inicjatywy Dolnośląskiego Towarzystwa Muzycznego. Pierwszym rektorem szkoły został znakomity muzykolog, prof. Hieronim Feicht. Zaczynano od jednego wydziału – pedagogicznego i 34 studentów. W roku akademickim 1949/50 powstał Wydział Wokalny, na który przyjęto 8 osób. Ale w rok akademicki 1950/51 ukształtowała się już pełna struktura uczelni. Uruchomiono wydziały: I – z sekcjami teorii i dyrygentury, II – Instrumentalny, obok już istniejących: III – Wokalnego i IV – Pedagogicznego. W związku z likwidacją Zakładu Muzykologii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz przeniesieniem Hieronima Feichta do Warszawy nastąpiła zmiana na stanowisku rektora, które od 1951 r. objął Janusz Nowak. Kolejni rektorzy to: doc. Józef Karol Lasocki (1953-1957), doc. Adam Kopyciński (1957-1963), doc. Zbigniew Liebhart (1963-1969), prof. Jerzy Zabłocki (1969-1981), doc. Marek Tracz (1981-1984), doc. Zygmunt Herembszta (1984-1987), prof. Eugeniusz Sasiadek (1987-1990), znany publicysta Marek Dyżewski (1990-1994), prof. Eugeniusz Sasiadek (przez I półrocze 1995) i obecny Rektor prof. Jerzy Mrozik, który swą funkcję sprawuje od 1.07.1995 roku.

W grudniu 1981r. Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna została przemianowana na Akademię Muzyczną im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, a od lutego 1993 r. funkcjonuje w nowym, przystosowanym do jej potrzeb gmachu przy pl. 1 Maja we Wrocławiu.

Lekcja u prof. Jerzego Mrozika

Obecnie kształci około 400 studentów na czterech wydziałach:

- I – Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii (66 osób),
- II – Instrumentalnym (190 osób),
- III – Wokalnym (65 osób),
- IV – Wychowania Muzycznego (60 osób).

Nad procesem ich kształcenia czuwa 179 nauczycieli akademickich.

Uczelnia prowadzi też bogatą **działalność artystyczną**. Rocznie organizuje ponad 200 koncertów. Są to m.in. koncerty symfoniczne, chóralskie, kameralne, recitale, spektakle sceniczne, koncerty wymienne z innymi uczelniami muzycznymi. Najważniejszym cyklem koncertowym są *Wtorki Muzyczne* organizowane nieprzerwanie od 1949 roku. Liczba *Wtorków* przekroczyła już 1550! Występują na nich wybitni instrumentalniści i śpiewacy, zapraszani są kompozytorzy oraz inne znane postaci ze świata nauki i innych dziedzin sztuki.

Akademia posiada Studencką Orkiestrę Symfoniczną, Studencką Orkiestrę Kameralną, Big-Band oraz Chór Wydziału Wychowania Muzycznego „Feichtinum”. Od roku 1969 działa też Zespół Muzyki Dawnej „Complesso di Musica Antica”. Na przestrzeni 50 lat studenci Wydziału Wokalnego i Wokalno-Aktorskiego wystawili szereg oper, operetek, musicali, wodewili oraz sztuk dramatycznych.

Pracownicy akademicki prowadzą również **prace badawcze** nad teorią muzyki, kulturą muzyczną Śląska, muzykoterapią, problemami wykonawstwa muzyki wokalnej i instrumentalnej oraz pedagogiką muzyczną. Akademia współpracuje z uczelniami zagranicznymi, m.in. z Wyższą Szkołą Muzyczną w Dreźnie i w Enschede w Holandii, należy do Międzynarodowego Stowarzyszenia CHAIN zrzeszającego wiele wyższych uczelni muzycznych.

Niewątpliwym potwierdzeniem jakości kształcenia jest ponad **300 nagród** zdobytych przez studentów i absolwentów AM na liczących się krajowych i zagranicznych konkursach muzycznych. Absolwenci tej uczelni tworzą trzon kadry kierowniczej wszystkich instytucji muzycznych i szkół muzycznych wszystkich stopni (łącznie z Akademią Muzyczną) we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku, a także pracują z powodzeniem w wielu znanych placówkach artystycznych w kraju i za granicą. Wśród nich są tak znane nazwiska jak n.p. dyrygenci – Tadeusz Strugała, Antoni Wicherek, Marek Pijarowski, Stanisław Krukowski, Jerzy Zabłocki, Marek Tracz, Radomir Reszke oraz kompozytorzy – Tadeusz Natanson, Jadwiga Szajna-Lewandowska, Grażyna Pstrokońska-Nawratil, Leszek Wislocki.

Obchody pięćdziesięciolecia istnienia uczelni przygotowano niezwykle starannie. Już w marcu br. odbyła się IX konferencja naukowa z cyklu *Życie muzyczne Wrocławia (1945-1995)* pod kierownictwem naukowym prof. Marii Zduniak. Towarzyszył jej Koncert Twórczości Młodych Kompozytorów Wrocławia dedykowany pamięci prof. Ryszarda Bukowskiego i prof. Tadeusza Natansona.

Gra Akademicka Orkiestra Symfoniczna.

W dniach 13-20 maja 1998r. na dziedzińcu arsenału miejskiego odbył się Festiwal Jubileuszowy – Arsenal 98. Wystawiono operę Henry'ego Purcell'a „Dydona i Eneasza” w inscenizacji i reżyserii Waldemara Karsta. Grał też Big-Band AM pod dyrekcją Aleksandra Mazura. W ramach Koncertu Młodych Kompozytorów Wrocławia wystąpili soliści i zespoły Akademii Muzycznej. Do końca bieżącego roku kalendarzowego odbywać się będą jeszcze koncerty i sesje naukowe Wydziału Wychowania Muzycznego i Zakładu Muzykoterapii.

Wydano też album o pięćdziesięciu latach działalności Uczelni, w którym można znaleźć wiele ciekawych informacji, zdjęć, a wszystko ujęte w pięknej szacie graficznej. Redagowała go Dorota Kanafa – wykładowczyni Katedry Kompozycji i Teorii Muzyki.

Główne obchody jubileuszowe odbyły się w dniu 9 maja 1998 roku. Część oficjalna miała miejsce w Auli Leopoldyńskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, jej przewodniczącym był J.M.Rektor Akademii Muzycznej prof. Jerzy Mrozik, zaś wiceprzewodniczącymi byli JM.Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Roman Duda i J.M.Rektor Akademii Muzycznej w Warszawie prof. Andrzej Chorościński. Wśród licznych gości byli: przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki, rektorzy i prorektorzy uczelni wrocławskich i polskich, rektorzy innych Akademii Muzycznych, władze miejskie Wrocławia, posłowie, przedstawiciele Kościoła, dyrektorzy szkół muzycznych wszystkich stopni, dyrektorzy czołowych instytucji kulturalnych Wrocławia i attaché kulturalny Konsulatu Generalnego RFN.

Przy dźwiękach uwertury do „Muzyki na wodzie” G.F.Haendla wprowadzono sztandar wrocławskiej Akademii Muzycznej, za którym wkroczył orszak rektorów i senatorów. Uroczystość rozpoczęto utworem *Gaude Mater Polonia* wykonanym przez Chór Feichtinum i Chór Studyjny Wydziału Wychowania Muzycznego pod dyrekcją Bogusławy Orzechow-

skiej. J.M.Rektor prof. Jerzy Mroziak w swoim przemówieniu podsumował dotychczasowy dorobek uczelni, wspominając o osobach szczególnie zasłużonych dla jej rozwoju. Przypomniał, że powstała ona jako siódma uczelnia muzyczna w Polsce (obecnie jest ich 11). Przedstawił obecną strukturę Akademii, jej działalność artystyczną i warunki lokalowe. Podkreślił potrzebę odpowiedniej sali koncertowej, mogącej pomieścić aparat wykonawczy, która służyłaby nie tylko uczelni, ale i miastu. Korzystając z obecności władz Wrocławia zwrócił się z prośbą o pomoc i życzliwość przy realizacji tego przedsięwzięcia.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Sztuki – Jacek Weiss przeczytał list z życzeniami i gratulacjami od Ministra Kultury i Sztuki Joanny Wnuk-Nazarowej, do których dołączył własne. Prof. Roman Duda podkreślił zasługi Akademii dla miasta, które słynie ze swojej muzyki (m.in. z festiwalu *Wratistavia Cantans*). Życzył uczelni równie dynamicznego rozwoju i wymarzonej sali koncertowej. Przewodniczący Kolegium Konferencji Rektorów Uczelni Artystycznych – prof. Andrzej Chorośniński zwrócił uwagę na nowe wyzwania wobec zmian mapy administracyjnej i zjednoczenia się z Europą. Życzył rozwoju na miarę ambicji i czasu, w którym przyszło nam żyć.

Tę część uroczystości zamknął występ studenta II roku z klasy prof. Piotra Zaleskiego, Kamila Bartnika – laureata tegorocznego Międzynarodowego Konkursu Gitarowego w Weimarze, który wykonał wariacje na temat Mozarta.

Z okazji jubileuszu wypromowano pierwszego w historii Uczelni *doktora honoris causa* – Tadeusza Strugałę. Ten wybitny dyrygent o ugruntowanej międzynarodowej renomie i znakomity organizator życia muzycznego należy do grona najświetniejszych absolwentów wrocławskiej Akademii Muzycznej. Dyplom uzyskał w 1958 roku w klasie dyrygentury prof. Adama Kopycińskiego. Do 1975 r. prowadził na tej uczelni klasę dyrygentury symfonicznej. W latach 1964–1980 był dyrektorem i kierownikiem artystycznym Państwowej Filharmonii we Wrocławiu, współzałożycie-

lem i dyrygentem Orkiestry Kameralnej *Leopoldinum*. Był dyrektorem i dyrygentem wielu orkiestr o ugruntowanej sławie, zarówno w kraju, jak i za granicą. Prowadził koncerty niemal we wszystkich krajach Europy, a także na innych kontynentach. Corocznie zapraszany jest na międzynarodowe festiwale muzyczne. Od końca lat sześćdziesiątych kreował wrocławskie imprezy: Festiwal Polskiej Muzyki Współczesnej i Festiwal Muzyki Organowej i Klawesynowej. Otrzymał wiele nagród i wyróżnień za wszechstronną działalność i wybitne osiągnięcia artystyczne.

Dziekan Wydziału Instrumentalnego prof. Jacek Wota przedstawił sylwetkę Tadeusza Strugały i odczytał łaciński tekst dyplomu, a JM Rektor Jerzy Mroziak dokonał aktu nadania tytułu *doctora honoris causa*.

Nowo mianowany doktor h.c. dziękując za nominację stwierdził, że mimo iż przyzwyczajony jest do wyróżnień i zaszczytów, przyjmuje tę godność ze szczególnym wzruszeniem i satysfakcją. Uważa, że jest to wyraz uznania dla pokolenia, któremu przyszło żyć w czasach szczególnie trudnych dla artystów, w okresie politycznego terroru. Albowiem wielkim szczęściem jest swobodny dostęp do świata i jego kultury. U dyrygenta ważne są nie tylko powołanie, talent, ale też praca nad sobą i podpatrywanie mistrzów. W obecnych czasach musi on sprostać dodatkowym zadaniom. Musi być też organizatorem i managerem. Przestrzegając młodych adeptów dyrygentury przed błyskotliwymi karierami, ponieważ pośpiech zabija kreatywność i głębię interpretacji. Komerccjalizacja przyspiesza bieg karier, ale nie daje czasu na rozwijanie się w głąb. A dyrygentura to dar Boży, który należy rozwijać. Wszystko, co artysta wypowiada przez sztukę, powinno być wierne jego przekonaniom.

Pieśń *Gaudeamus* wykonana przez połączone chóry zakończyła podniosłą uroczystość, dla której godną oprawą było barokowe wnętrze Aulii Leopoldyńskiej.

Tego samego dnia w Dużym Studio Polskiego Radia odbył się **Koncert Jubileuszowy**. W pierwszej części Orkiestra Symfoniczna Akademii Muzycznej pod dyrekcją Mieczysława

Gawrońskiego (absolwenta tej uczelni), wraz z Chórem Akademickim Feichtinum i Chórem Studyjnym wykonali dzieło J.K.Elsnera *Sollemnis Coronationis Missa in C op.51*. Utwór ten miał uświetnić uroczystość Koronacji Mikołaja I na króla Polski. Autograf partytury przechowywany jest w Bibliotece Kapitułnej we Wrocławiu. Jako soliści wystąpili: Aleksandra Kurzak (studiuje śpiew solowy u prof. Eugeniusza Sasiadka) – sopran, Joanna Grzywa (studiuje na Wydziale Wokalno-Aktorskim pod kier. Bogdana Makala) – mezzosopran, Tadeusz Pszonka (ukończył AM w 1992 r. w klasie śpiewu solowego prof. K.Myrlaka) – tenor, Bogdan Makal (ukończył studia wokalne w klasie śpiewu solowego prof. K.Myrlaka w AM we Wrocławiu) – baryton.

W drugiej części licznie zgromadzeni słuchacze usłyszeli suitę *Obrazki z wystawy Modesta Musorgskiego*, napisaną po śmierci jego przyjaciela – malarza Wiktora Hartmana. Wykonano najbardziej twórczą i najsłynniejszą wersję tego utworu, którą sporządził Maurice Ravel. Dzieło to składa się z 10 miniatur posiadających swoje programowe tytuły powiązane ideowo i formalnie motywem *Promenady* o ludowo-cerkiewnym charakterze. Efektowne zakończenie całego cyklu stanowi *Wielka Brama Kijowska*, gdzie muzyka Musorgskiego doskonale współgra z pracą Hartmana poprzez chorał utrzymany w charakterze starorusyjskiej pieśni religijnej, czy epizod imitujący dzwony cerkiewne.

Obie części koncertu zostały nagrodzone przez publiczność kilkunastominutowymi brawami, wśród których przebijają się okrzyki „Brawo!”, będące wyrazami uznania młodszej widowni. Pięknym gestem było przekazanie przez dyrygenta otrzymanych kwiatów swemu mistrzowi Tadeuszowi Strugałę. Mieczysław Gawroński studiował dyrygenturę pod jego kierunkiem, pracował też u boku T.Strugały jako asystent dyrygenta Filharmonii Wrocławskiej.

Efekty studiów na Akademii Muzycznej, stan umiejętności i techniki studentów i absolwentów zostały zweryfikowane na estradzie. Muzyka jeszcze raz zwyciężyła. Więc – **Vivat Academia, vivat Professores!**

W obecności dostojnych gości, Tadeusz Strugała został właśnie doktorem honoris causa.

*Hanna Wąskowska
Fot. Maciej Szwed*

Posiedzenie opiniodawczo-doradczego Zespołu do spraw Etyki Badań Naukowych czyli

Brzydko brać łapówki

Miarą zainteresowania środowiska naukowego dla dotyczących go problemów etycznych jest fakt, że pierwsza w tym roku uchwała (nr 1/98) Komitetu Badań Naukowych z 21 stycznia 1998 roku powołała do życia opiniodawczo-doradczy **Zespół do spraw Etyki Badań Naukowych**. W skład zespołu wchodzi:

- prof. dr hab. Aleksander GIEYSZTOR - przewodniczący zespołu,
- prof. dr hab. med. Kornel GIBIŃSKI,
- prof. dr hab. med. Witold KARCZEWSKI,
- prof. dr hab. Henryk SAMSONOWICZ,
- ks. prof. dr hab. Stanisław WIELGUS,
- prof. dr hab. Andrzej ZOLL,
- dr inż. Przemysław PIETRZYK - sekretarz zespołu.

Na inauguracyjnym posiedzeniu 20 lutego br. Przewodniczący KBN prof. Andrzej WISZNIEWSKI wręczył członkom zespołu akty powołania.

23 kwietnia br. prof. dr hab. Aleksander GIEYSZTOR przewodniczył drugiemu posiedzeniu zespołu, którego pełny skład zebrał się w siedzibie Komitetu Badań Naukowych w Warszawie.

Zespół zapoznał się ze sposobami realizacji zaleceń przyjętych na poprzednim posiedzeniu. Zgodnie z nimi Przewodniczący Komitetu Badań Naukowych:

- wystąpił do Ministra Edukacji Narodowej oraz Prezesa Polskiej Akademii Nauk z propozycjami podjęcia inicjatyw legislacyjnych w sprawach nowelizacji ustaw o szkolnictwie wyższym i o Polskiej Akademii Nauk. Zmiany te dotyczyć miałyby kwestii przedawniania wykroczeń przeciw etyce;
- wystąpił z inicjatywą ratyfikowania przez Polskę konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej wobec zastosowań biologii i medycyny;
- zwrócił się też do Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z prośbą o ożywienie działalności istniejących w tym resorcie komisji ds. etyki badań na ludziach;
- wystąpił do Ministerstwa Edukacji Narodowej i do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z propozycją wszczęcia przygotowań do wprowadzenia do programu studiów doktoranckich przedmiotu nauczania "Etyka badań naukowych", zaś do Centralnej Komisji do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych w sprawie uwzględnienia w procedurach kwalifikacyjnych opinii o postawie etycznej kandydata.

Członkowie Zespołu przedyskutowali problemy etyczne finansowania badań naukowych w aspekcie patogenicznych konsekwencji wielu ról, w których może znaleźć się pracownik naukowy. Może on bowiem pełnić jednocześnie dziewięć odrębnych, funkcji wynikających z uczestniczenia w działalności badawczej: naukowca, zleceniobiorcy, promotora, administratora, recenzenta, konsultanta, eksperta, członka ciała decyzyjno-opiniodawczego oraz członka ciała decyzyjnych przyznających środki z budżetu państwa na finansowanie badań. Ta wielość ról prowadzi do sytuacji normatywnie nieokreślonych lub nie w pełni określonych. Zespół postanowił poświęcić kolejne posiedzenie tej tematyce. Zapowiedziano, że po konsultacjach, zapoznaniu się z dokumentami i pogłębionej dyskusji zespół sformułuje zalecenia w tej sprawie.

Omówiono casus dopuszczenia nauczyciela akademickiego do wykonywania zawodu mimo skazania go za przyjęcie łapówki w trakcie sesji egzaminacyjnej. Stało się tak na skutek decyzji sądu wojewódzkiego, który cofnął wcześniejszy wyrok sądu niższej instancji odbierający skazanemu prawo wykonywania zawodu nauczycielskiego na dwa lata. W rezultacie rada wydziału jednej z uczelni podjęła decyzję o zatrudnieniu nauczyciela. Zespół postanowił przekazać Przewodniczącemu KBN swoje stanowisko, w którym uznaje zatrudnianie nauczyciela akademickiego obciążonego wyrokiem sądowym za naganne. Stwierdzono też potrzebę wprowadzenia zmian odpowiednich przepisów prawnych, aby wykluczyć podobne sytuacje w przyszłości.

Zaplanowaną dyskusję nad ustaleniem sposobu wykorzystania drugiego wydania "Dobrych obyczajów w nauce" zespół postanowił przełożyć na kolejne spotkanie, które ma się odbyć 8 czerwca br. (tz)

Dwustronne i wielostronne rozmowy w ramach negocjacji akcesyjnych z przedstawicielami Unii Europejskiej

Negocjacje w Brukseli

27-28 kwietnia 1998r. przebywała w Brukseli sześciuosobowa delegacja RP na czele z sekretarzem Komitetu Badań Naukowych, podsekretarzem stanu dr Janem Krzysztofem Frąckowiakiem. Celem wizyty były dwustronne i wielostronne rozmowy w ramach negocjacji akcesyjnych z przedstawicielami Unii Europejskiej dotyczące przeglądu prawa wspólnotowego. Zgodnie z przyjętym harmonogramem jako pierwszy

omawiany był obszar nr 17 „Nauka i badania”. Zainicjowano w ten sposób przegląd legislacji obejmujący łącznie 31 grup tematycznych.

W trakcie rozmów minister Frąckowiak zapewnił, że Polska jest w stanie dostosować się do 35 aktów prawnych składających się na prawa europejskie w dziedzinie nauki. Po zakończeniu misji dr Jan Krzysztof Frąckowiak stwierdził, że w dziedzinie nauki i badań nie napotkano istotnych problemów wymagających negocjacji. Powiedział: „Dokonałiśmy starannego przeglądu unijnych aktów prawnych w dwóch zasadniczych grupach – ramowych programów współpracy naukowej unii i umów w tym zakresie między unią a państwami trzecimi”.

Zaproszenie do unijnych programów

28 kwietnia przebywała również w Brukseli pani podsekretarz stanu KBN Małgorzata Kozłowska (w składzie delegacji Ministerstwa Łączności). Celem jej wizyty był przegląd legislacji wspólnotowej z obszaru negocjacyjnego „Telekomunikacja i technologie informacyjne” (runda multilateralnej). Rundę bilateralną zaplanowano na 6 maja br.

W trakcie obrad przedstawiciele Unii zapowiedzieli, że od stycznia 1999 roku kraje Europy Centralnej i Wschodniej (CEEC) uzyskają pełny dostęp do programu INFO 2000. Jest to wieloletni program wspólnotowy mający na celu stymulację rozwoju europejskiego przemysłu multimedialnego i wspierania multimedii w rozwijającym się społeczeństwie informacyjnym. Celem programu jest stworzenie odpowiednich warunków rozwoju europejskiego przemysłu multimedialnego, stymulowanie popytu oraz promocja wymiany wiedzy wśród użytkowników i producentów. Po roku 2000 możemy też oczekiwać otwarcia dla krajów CEEC drugiego programu pod nazwą MLIS (MultiLingual Information Society). Promuje on zróżnicowanie językowe w ramach społeczeństwa informacyjnego i wspiera tworzenie serwisów służących wielojęzyczności oraz użytkowanie zaawansowanych narzędzi lingwistycznych w sektorze publicznym (bliższe informacje o obu programach można znaleźć w sieci Internet pod adresem: <http://www2.echo.lu/>).

Stanowiska Komisji Badań Stosowanych oraz Komisji Badań Podstawowych KBN w sprawie „Średniookresowej strategii rozwoju Polski”

O rewizję strategii

Komisja Badań Podstawowych KBN na posiedzeniu 7 maja 1998r. przyjęła stanowisko w sprawie „Średniookresowej strategii rozwoju Polski”. Brzmi ono:

Członkowie Komisji Badań Podstawowych Komitetu Badań Naukowych wyrażają zdecydowany protest przeciw zapowiedzianemu w „Średniookresowej strategii rozwoju Polski” utrzymaniu przez rząd nakładów na naukę w niezmienną, katastrofalnie niskiej wysokości 0,47% PKB w nadchodzących latach. Jest to sprzeczne z deklaracjami kolejnych rządów i oczekiwaniami środowiska naukowego.

Uważamy, że nie ma potrzeby powtarzania wielokrotnie formułowanych przez środowisko i instytucje naukowe opinii na temat zagrożeń wynikających z drastycznego niedofinansowania sfery nauki dla rozwoju społeczeństwa i gospodarki. Pragniemy jedynie zwrócić uwagę na następujące aspekty:

- możliwości zdobywania dla badań naukowych środków pozabudżetowych są i długo jeszcze będą bardzo ograniczone,
- korzystanie ze środków w programach międzynarodowych wymaga utrzymania wysokiego poziomu badań i ponoszenia określonych badań w kraju,
- reformowanie sfery działalności związane z integracją europejską wymaga nakładów,

• podejmowane są przez Komitet Badań Naukowych inicjatywy zmierzające do zwiększenia efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na naukę,

• zaniepokojenie, a nawet oburzenie środowiska naukowego spowodowane aktualnymi zapowiedziami władz dotyczącymi finansowania nauki i edukacji, jest obecnie powszechne.

Zwracamy się do Pana Premiera, Rządu RP i Parlamentu o rewizję zapowiadanej „Średniookresowej strategii rozwoju Polski” w części dotyczącej nauki i edukacji, tak aby w roku 2001 nakłady na naukę osiągnęły 1% PKB.

* * *

Podobne stanowisko podjęła Komisja Badań Stosowanych.

W skład obu komisji wchodzi łącznie 60 naukowców z tytułem profesora bądź stopniem doktora habilitowanego wybranych przez całe środowisko naukowe Polski w dwustopniowych wyborach. Przewodniczącym Komisji Badań Stosowanych jest prof.dr hab. Bogdan Marciniak, członek korespondent PAN z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zaś Komisji Badań Podstawowych – prof.dr hab. Andrzej Kajetan Wróblewski, członek rzeczywisty PAN z Uniwersytetu Warszawskiego. □

KONFERENCJA nauka '98

UCHWAŁA

Uczestnicy Konferencji NAUKA '98 – kierownicy i przedstawiciele szkół wyższych, placówek naukowych PAN i jednostek badawczo-rozwojowych całego kraju – apelujemy do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o systematyczne zwiększanie, w relacji do produktu krajowego brutto (PKB), nakładów budżetowych na badania naukowe począwszy od roku 1999, tak aby w ciągu najbliższych 5 lat osiągnęły one 1% PKB.

Popieramy postulaty dotyczące poprawy dramatycznej sytuacji finansowej nauki polskiej, podnoszone wielokrotnie przez przedstawicieli naszego środowiska.

Domagamy się zaplanowania w budżecie państwa na rok 1999 środków przeznaczonych na naukę w minimalnej wysokości 0,6% PKB. Uważamy, że jest to obecnie jedyny sposób powstrzymania dalszej degradacji, a równocześnie wykorzystania możliwości nauki dla rozwoju Polski.

Warszawa, 11-12 maja 1998r.

Europejska Konferencja na temat integracji w produkcji

Program ESPRIT dla małych firm

W dniach 6-8 października 1998r. odbędzie się w Göteborgu Europejska Konferencja na temat integracji w produkcji organizowana przez dyrektoriat DG-III Komisji Europejskiej w ramach programu ESPRIT. Tematem konferencji będzie „Zmiana struktury zatrudniania i praktyk produkcyjnych: kształtowanie rozwiązań teleinformatycznych XXI wieku”. Do udziału w konferencji zaproszeni są przedstawiciele małych i średnich przedsiębiorstw wszystkich sektorów produkcyjnych, zainteresowani badaniami i rozwojem techniki.

Konferencja będzie miała na celu wymianę informacji na temat przedsięwzięć badawczo-rozwojowych, podejmowanych w ramach programu ESPRIT, promocję wykorzystania ich rezultatów, współpracy między uczestnikami programu oraz ułatwienie dostępu do programów europejskich potencjalnym partnerom, zwłaszcza spośród małych i średnich przedsiębiorstw. Do udziału w konferencji zaproszeni zostali inżynierowie, menedżerowie, zarządzający systemami informatycznymi, producenci

i dystrybutorzy, przedstawiciele środowisk naukowych oraz ośrodki transferu technologii i stowarzyszenia producentów.

Szczegółowe informacje na temat konferencji można znaleźć na stronie internetowej programu ESPRIT:

<http://www.cordis.lu/esprit/src/iim98.htm>

Krajowy punkt kontaktowy programu ESPRIT:

Departament Systemów Informatycznych
Komitet Badań Naukowych
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa
tel:

(022)625-42-25,

(022)625-51-51,

(022)625-72-93

fax (022)625-42-25

Ogólnopolska Akcja „Letnia Szkoła Internetowa IdS-u”

Wszyscy do sieci

„Internet dla Szkół” (IdS) organizuje w lipcu 1998r. masowe szkolenia internetowe dla 1000 nauczycieli.

Szkolenia odbędą się w Warszawie w terminie od 29 czerwca do 11 lipca 1998r. w Polsko-Japońskiej Wyższej Szkole Techniki Komputerowych. Celem dwudniowych szkoleń jest zapoznanie nauczycieli z zasadami działania oraz aspektami edukacyjnymi sieci Internet. Główny kierunek szkolenia dotyczyć będzie metodyki pracy edukacyjnej ucznia i nauczyciela z Internetem.

Szkolenia prowadzone będą w dwóch wariantach:

- podstawowym – dla nauczycieli przedmiotów nieinformatycznych,
- zaawansowanym – głównie dla nauczycieli informatyki.

Każdy uczestnik szkolenia będzie miał do dyspozycji stanowisko komputerowe oraz otrzyma komplet podręczników. W końcowej części odbędzie się prezentacja i dyskusja na temat wykorzystania Internetu w zajęciach dydaktycznych. Po kursie wydawane będzie stosowne zaświadczenia.

Uczestnikom spoza województwa warszawskiego zapewniamy zakwaterowanie i wyżywienie oraz pokrycie kosztów podróży do sumy 30 zł. Od uczestników będzie pobierany wkład własny 15 zł.

Zapisy będą przyjmowane od 11 maja 1998r. poprzez Internet pod adresem www.ids.pl/Isi/zapisy lub telefonicznie (022)823-99-57 w godzinach 9.00 ÷ 13.00, wyjątkowo faxem (022)668-58-18. Dodatkowe informacje pod adresem www.id.pl/Isi oraz w numerze 5/97 czasopisma „Komputer w szkole”. □

FESTIWAL NAUKI ŚRODOWISKA WROCŁAWSKIEGO Politechnika Wrocławska

„NAUKA – TECHNIKA – CZŁOWIEK”

25-27 września 1998

Sekretariat: mgr inż. Elżbieta Mazurek, pok. 146, A-1, tel. 28-46
Sekcja Współpracy Międzynarodowej

Miło nam jest poinformować, że przedstawiciele czterech wrocławskich uczelni usytuowanych w okolicach Placu Grunwaldzkiego i Hali Ludowej (Politechnika Wrocławska, Akademia Medyczna, Akademia Rolnicza, Akademia Wychowania Fizycznego) zawarli porozumienie o wspólnej koordynacji działań festiwalowych. Z uwagi na lokalizację tych uczelni w „rekreacyjnej” części Wrocławia, imprezy festiwalowe w tym rejonie planowane są głównie na niedzielę, 27 września 1998.

Poniżej przedstawiamy listę dotychczas zgłoszonych propozycji festiwalowych z Politechniki Wrocławskiej:

POKAZY

- „Motocykle z tamtych lat”. Organizatorzy: Łukasz Kaczmarski i Robert Gałka, Klub Motocyklowy.
- „Multimedialna nauka języków obcych”. Organizator: dr Mieczysław Mendychowski, SNJO.
- „Polowanie na informację: od książki do internetu”. Organizator: mgr Anna Uniejewska, BG i OINT.
- „Zabytki techniki Wrocławia i Dolnego Śląska”. Organizator: dr Stanisław Januszewski, Fundacja Otwartego Muzeum Techniki.

WYKŁADY

- cykl wykładów „Czy elektryczność może być niebezpieczna – mity i rzeczywistość” – dr inż. Witold Jabłoński, I-8.
- „Komputer okiem fizyka” – prof. dr hab. J. Pawlikowski, I-9.
- „Czy miał miejsce Wielki Wybuch?” – dr hab. inż. Andrzej Radosz, prof. ndzw. PWr., I-9.
- „Od strzały goniącej żółwia do kwarka” – dr hab. inż. Jacek Włask, prof. ndzw. P.Wr., I-9.
- „O ruchu obrotowym. Od bąka, diabła do pulsarów” – dr hab. inż. Ryszard Poprawski, prof. ndzw. P.Wr., I-9.

- „Zamrożone obrazy – holografia” – dr inż. Marek Zając, I-9.
- „Krajobraz i kolor – niebo, tęcza, halo, ...” – dr inż. Elżbieta Jankowska-Kuchta, I-9.

WYSTAWY

- „Współczesna fotografia polska”. Organizator: dr inż. Piotr Nowak, I-30.
- cykl wystaw „Woda w domu i mieście”. Organizator: dr Stanisław Januszewski, Fundacja Otwartego Muzeum Techniki.

ZWIEDZANIE

- „Technika w Panoramic Raclawickiej albo Panorama Raclawicka od kuchni”. Organizator: inż. Antoni Tarczewski, AC.
- Elektrownia „Wrocław Północ”. Organizator: dr Stanisław Januszewski, Fundacja Otwartego Muzeum Techniki.

LABORATORIA OTWARTE DLA PUBLICZNOŚCI

- Laboratorium Kompatybilności Elektromagnetycznej. Organizator: mgr inż. Jerzy Borowiec, I-28.
- Laboratorium Recyklingu Tworzyw Sztucznych. Organizator: dr Marek Kozłowski, Fundacja PWr.
- Studenckie Laboratorium Fizyki Ogólnej, I-9.
- Specjalistyczne Laboratorium Fizyki Półprzewodników. Organizator: dr hab. inż. Jan Misiewicz, prof. ndzw. PWr., I-9.
- Specjalistyczne Laboratorium Czujników Światłowodowych. Organizator: dr hab. inż. Wacław Urbańczyk, I-9.
- Specjalistyczne Laboratorium Elektronowego Rezonansu Paramagnetycznego. Organizator: dr Małgorzata Komorowska, I-9.
- Specjalistyczne Laboratorium Optyki Oka. Organizator: dr hab. inż. Henryk Kasprzak, I-9.

Zapraszamy do zgłaszania dalszych propozycji !!!

Ogólnouczelniane zebranie studenckie

22 kwietnia odbyło się kolejne, czwarte już ogólnouczelniane zebranie studenckie. Przedmiotem obrad była wymiana informacji dotyczących nauczania, studenckich spraw socjalno-bytowych i organizacyjnych oraz finansów.

Omówiono stan realizacji projektu ogólnodostępnych komputerowych pracowni studenckich i zasady korzystania z nich. Przedstawiono również wnioski inwestycyjne dotyczące dalszej komputeryzacji i rozszerzania sieci WASK oraz zakupów sprzętowo-aparaturowych postulowanych przez agendy i organizacje studenckie. Zaprezentowano plan remontów domów studenckich i zakupów wyposażenia.

Poruszono też sprawy kół naukowych oraz studenckiej wymiany zagranicznej w ramach projektów TEMPUS-ACT i SOCRATES-ERASMUS finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Najwięcej uwagi poświęcono sprawom socjalno-bytowym referowanym przez pełnomocnika Prorektora ds. Nauczania prof. Ryszarda Goncezarka.

Mgr Andrzej Solecki przedstawił informację o działalności kół naukowych, czyli studenckich grup naukowych i agend studenckich mających status kół naukowych. Jest ich ogółem 10.

W spotkaniu wzięły udział 64 osoby, w tym 31 studentów reprezentujących domy studenckie, wydziały, filie i organa samorządu, 13 studentów reprezentujących organizacje i agendy studenckie oraz 20 prodziekanów i kierowników DS-ów oraz organizatorów i zaproszonych gości.

Spotkanie nie doprowadziło do podjęcia wiążących ustaleń.

Główne hasło Festiwalu brzmi:

Przyszłość Polski w znacznej mierze zależy od tego, na ile potrafimy wykorzystać naukę w naszym życiu społecznym, gospodarczym i politycznym.

W dniach 26-28 września 1997 roku odbył się w Warszawie, przygotowywany przez 10 miesięcy, pierwszy Festiwal Nauki. Jako główny cel tej imprezy organizatorzy uznali przybliżenie publiczności festiwalowej nauki, sposobu i zakresu jej działań, osiągniętych wyników, przełożenia ich na dzień powszedni, na osiągnięcia techniczne i wdrożenia przemysłowe w sposób zrozumiały dla każdego zainteresowanego, pokazanie możliwości i ograniczeń badań naukowych.

W ponad 100 różnorodnych w formie spotkaniach: zajęciach laboratoryjnych, pokazach doświadczeń, warsztatach, pogadankach i wykładach, pokazach filmowych, wystawach muzealnych, wycieczkach przyrodniczych, wzięło udział około 20.000 osób. Spotkania z nauką miały miejsce w ponad pięćdziesięciu placówkach wyższych uczelni, PAN, instytucjach resortowych oraz muzeach i spotkały się z bardzo przychylną oceną uczestników.

Festiwal, dofinansowany przez Komitet Badań Naukowych, zorganizowano głównie dzięki społecznej ofiarności warszawskiej społeczności naukowej. Uczelnie i Instytuty udostępniły nieodpłatnie sale wykładowe i laboratoria, zapewniły obsługę warsztatów twórczych, wystaw, pokazów laboratoryjnych. W ubiegłym roku patronat nad Festiwalem sprawował Prezydent Warszawy, patronaty medialne objęły TVP Program I, Polskie Radio BIS, Gazeta Wyborcza oraz Wiedza i Życie. Należy także podkreślić bardzo dużą pomoc warszawskiego Kuratorium Oświaty w dotarciu z naszymi informacjami do dyrekcji szkół.

Festiwal Nauki postanowiono kontynuować w podobnym duchu. Tegoroczna edycja będzie istotnie dłuższa: odbędzie się w dniach 18-27 września 1998r.

Sekretariat Organizacyjny Festiwalu tworzą trzy osoby: dyrektor i jego zastępca oraz sekretarz. Z tych osób opłacane jest jedynie stanowisko sekretarza, utrzymywane ze środków finansowych Festiwalu.

Dyrektora i jego zastępcę powołali, podobnie jak w ubiegłym roku, Rektorzy Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej oraz prezes Polskiej Akademii Nauk, będący oficjalnymi Sygnatariuszami Porozumienia o Organizacji Festiwalu Nauki z grudnia 1996r.

Program Festiwalu Nauki obejmuje w bieżącym roku imprezy centralne, tzw. panele

dyskusyjne, kluby Festiwalu, lekcje Festiwalu i imprezy lokalne. Tematy paneli zaproponowała Rada Programowa Festiwalu i ona też czuwa nad ich realizacją. Każdy panel ma swojego moderatora. Tegoroczne panele noszą tytuły: Mózg i świadomość, Nauka i wiara, Renesans zabobonu a medycyna, Zbędna wiedza? – czyli czego i jak uczyć w szkole, Jak przetrwać?...śmiecie... Kluby Festiwalu to kilka wieczornych dyskusji pod wspólnym tematem: zagrożenia promieniotwórczymi substancjami, zmian klimatycznych, genetyki itd. Lekcje Festiwalu – to propozycje porannych spotkań ze zorganizowanymi szkolnymi grupami. Wreszcie imprezy lokalne zgłaszane są

osób i czasowo – około 50. Podany do publicznej wiadomości budżet składa się z dotacji w gotówce – 400.000 funtów czyli około 2,3 mln zł. i znacznie przewyższającego tę sumę wkładu sektora państwowego i różnorodnych firm prywatnych w postaci zorganizowania większości imprez festiwalowych.

Wnioski płynące z Sekretariatu Organizacyjnego warszawskiego Festiwalu, z półtorarocznych doświadczeń skromnej grupki osób są następujące:

- Festiwal znalazł uznanie w oczach publiczności. Wyraziło się ono bogatą korespondencją do Sekretariatu, wpisami do

książek pamiątkowych, licznym udziałem w konkursach, w których potencjalni odbiorcy pomagają w tworzeniu programu przyszłych festiwali.

- Festiwal poparło środowisko naukowe Warszawy.

Wyraziło się ono zwiększeniem liczby zgłoszeń imprez tegorocznych i ich wzbogaceniem o nowe, atrakcyjne propozycje. W dalszym ciągu naukowcy organizują Festiwal w znacznej mierze w „czynnie społecznym”, uważamy jednak, że nie może to być usankcjonowana na przyszłość forma.

- Tegoroczne wsparcie Festiwalu ze strony KBN, przy całej jego życzliwości, opiewa na sumę niższą, po uwzględnieniu inflacji i liczby imprez, niż dotacja na I Festiwal. Uważamy tę tendencję za niekorzystną, może ona doprowadzić do zaniechania tej imprezy w przyszłości.

- Organizatorzy Festiwalu szukają także innych źródeł finansowania – takie próby podjęto w bieżącym roku. Jednakże komercyjni sponsorzy muszą widzieć sponsorowaną imprezę w rozwoju ilościowym – zatem parę pierwszych edycji powinno zyskać pomoc ze strony państwowego i samorządowego budżetu.

- Cieszymy się, że idea organizacji tego typu imprez znalazła poparcie poza Warszawą. W tym roku Festiwal Nauki organizuje również środowisko naukowe Wrocławia.

Dyrektor Festiwalu:
dr hab. Maciej Geller
Zastępczyni Dyrektora
i przewodnicząca Rady Programowej:
prof.dr hab. Magdalena Fikus
Adres:

Sekretariat Organizacyjny
Festiwalu Nauki – Warszawa 1998
ICM Uniwersytet Warszawski
ul. Pawińskiego 5A
02-106 Warszawa
email: festiwal@icm.edu.pl
fax: (022) 87 49 115
tel. (022) 87 49 143 lub 658 43 06.

II Festiwal Nauki – Warszawa 1998 (18-27 września)

przez instytucje, które zachowują zasadniczo autonomię w ich projektowaniu, jak również ponoszą za nie odpowiedzialność. Realizacja całości programu koordynowana jest przez Sekretariat.

O Festiwalu, jego organizacji, historii, konkursach i programie dowiedzieć się można z ciągle aktualizowanej strony w Internecie <http://www.icm.edu.pl/festiwal>.

Warto podkreślić, że pierwotny pomysł polskiego festiwalu narodził się z wiedzy o Festiwalu Nauki w Edynburgu, który w 1998 roku miał swoją dziesiątą edycję. Jednakże oba festiwale dzieli dużo w sferze ideologii, a jeszcze więcej – organizacyjnej. Wystarczy wspomnieć, że w końcu 1984 roku powołano w Radzie Miejskiej Edynburga departament promocji rozwoju ekonomicznego, w którym w końcu listopada 1985 roku narodził się pomysł Festiwalu Nauki. Od władz samorządowych i rządowych półtora roku później udzielona została gwarancja finansowania festiwalu przez okres trzech lat. Pierwszy festiwal edynburski odbył się w 1989 roku. Celem władz Edynburga było utworzenie w Szkocji jednego z największych w Europie centrów przemysłowych, wykorzystującego najnowsze zdobycze nauki. Jednym ze sposobów na jego osiągnięcie było zbliżenie nauki i technologii do społeczeństwa. Władze lokalne Edynburga rozumiały, że uznanie społecznych korzyści z edukacji i nauki nie następuje automatycznie – muszą to zrozumieć zarówno podatnicy, kandydaci na podatników (młodzi ludzie), jak i decydenci w firmach komercyjnych, samorządach, partiach politycznych czy parlamencie.

Obecnie Festiwal w Edynburgu (300-450 imprez) organizowany jest przez dwunastoosobowy Zarząd. Jako pracownicy etatowi Biura zatrudnionych jest na stałe około 10

CERN dla każdego

Dr Maciej Chorowski jest absolwentem Politechniki Wrocławskiej. Ukończył Wydział Mechaniczno-Energetyczny, specjalizował się w chłodnictwie. Jego praca dyplomowa dotyczyła kriogeniki, a ściślej miniaturowych układów skraplania gazów. Podobna problematyka była przedmiotem jego pracy doktorskiej („Mieszankiny gazowe w miniaturowych chłodziarkach kriogenicznych”, 1990 r.), której promotorem był prof. Mieczysław Mieczyski.

Dr Chorowski docenił fakt, że kriogenika wymaga stosowania zaawansowanych technologii i z tego powodu może być traktowana jako dźwignia postępu technicznego. Starał się nawiązać kontakty z firmami oferującymi tę technologię, jak i z ośrodkami korzystającymi z osiągnięć tej dziedziny. Są to przede wszystkim instytucje wykorzystujące zjawisko nadprzewodnictwa.

W 1995 roku w CERNie odbyła się pod auspicjami Polskiej Agencji Atomistyki promocyjna wystawa polskiego przemysłu, której organizatorem był dr Chorowski. Wkrótce potem wyjechał do CERNu na 2 lata, gdzie uczestniczył w projektowaniu układu chłodzenia akceleratora LHC. Jest to projekt o niezwykłej skali, stwarzający perspektywę współpracy na co najmniej 10 lat. Obecnie uważa, że współpraca z CERNem jest doskonałą sposobnością do transferu technologii i wdrażania nowych produktów.

Czym jest CERN?

Po zakończeniu II wojny światowej nauka europejska znalazła się w impasie. Wie-

lu jej przedstawicieli (jeśli udało się im ująć z życiem) było na wygnaniu, w większości w Stanach Zjednoczonych. Młodzi adepci nauk ścisłych nie mając możliwości prowadzenia badań, również planowali wyjazd za ocean, gdyż tylko tam widzieli dla siebie pole działania.

Kontynent europejski, podzielony doświadczeniami wojny i żelazną kurtyną, nie miał, zdawałoby się, szans na konkurowanie naukowe z supermocarstwami. Przełomem okazała się inicjatywa Ludwika de Broglie'a, który w 1949 roku zaproponował, by kraje europejskie wspólnie utworzyły laboratorium badań nuklearnych w dziedzinie fizyki wysokich energii. W ciągu następnych trzech lat, pod wpływem wielu znanych naukowców europejskich (Pierre Auger, François de Rose, Bruno Foretti, Edoardo Amaldi, Max von Laue, Raoul Dautry, Francis Perrin, Paul Scherrer) postępowo prace przygotowywano. Wreszcie 1 lipca 1953 roku zostało utworzone Europejskie Centrum Badań Nuklearnych CERN znane obecnie jako Europejskie Centrum Fizyki Cząstek. Lokalizacja w Szwajcarii, nad granicą francuską sprawia, że nawet terytorialnie jest ono międzynarodowe. Obecnie zajmuje ono powierzchnię 170 hektarów.

Współpraca międzynarodowa

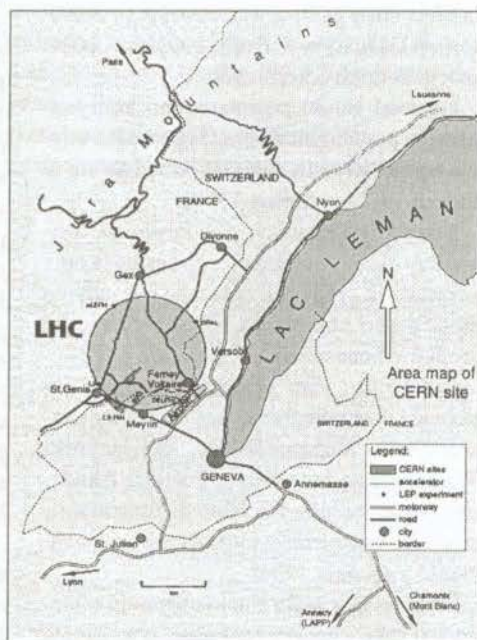
Porozumienie o współpracy naukowej zostało podpisane najpierw przez 9 krajów. Obecnie jest 19 państw członkowskich, przy czym lista ta nie pokrywa się z wykazem członków innych struktur wspólnotowych. Oczywiście należą tu głównie państwa Unii Europejskiej (np. Niemcy, Francja, Włochy, Wielka Brytania), ale także i te, które są poza nią (np. Szwajcaria, Norwegia) i tzw. „nowe kraje członkowskie Europy”: Polska, Czechy i Słowacja. Obowiązuje zasada, że każdy z krajów członkowskich płaci taki sam procent produktu krajowego brutto na utrzymanie CERNu. W ten sposób budżet laboratorium jest finansowany w 24% przez Niemcy, w 17% przez Francję, w 14% przez Włochy i w 13% przez Wielką Brytanię.

Od 1991 roku Polska jest również pełnoprawnym członkiem CERNu. W przejściowym okresie płaci za to bardzo niewiele: około 0,4% kosztów. Możemy już teraz odnosić ze współpracy

liczne korzyści. Przede wszystkim obywatele polscy mogą być zatrudniani w CERNie. Nasi studenci mogą odbywać tam praktyki. Ponadto CERN jest statutowo dostępnym rynkiem dla polskich przedsiębiorstw, dzięki czemu po raz pierwszy Polska ma możliwość wejścia na rynek nowoczesnych technologicznie wyrobów. Fizycy, którzy również wcześniej uczestniczyli w badaniach cząstek, uzyskują zapewne szersze pole działania. Ale największe korzyści z porozumienia odniosą inżynierowie pracujący w różnych dziedzinach oraz polski przemysł. Dla nich bowiem otwiera się teraz pole bardzo oryginalnych, jedynych w swoim rodzaju prac nad konstrukcjami i rozwiązaniami technologicznymi służącymi badaniom prowadzonym w CERNie.

Coś dla inżyniera...

Tutaj, jak mało gdzie, realizuje się niezwykle precyzyjne, niepowtarzalne urządzenia. Świetnym przykładem jest istniejący już akcelerator LEP (Light Electron-Positron Collider), który tworzy pętlę o długości 27 kilometrów i wciną się w górzysty teren Jury. Obecnie w tym samym tunelu ma powstać następna konstrukcja: akcelerator LHC (Large Hadron Collider), która ma służyć poszukiwaniom bozonu Higgosa. W tym celu cały pierścień akceleratora LHC ma zostać schłodzony do temperatury 1,8 K, co pozwoli na pracę nadprzewodzących magnesów. System będzie zasilany helem znajdującym się w stanie nadciężnym. Do schłodzenia całego akceleratora o długości 27 km potrzeba 95 ton helu. Będzie to więc największa instalacja kriogeniczna na świecie! Tunel akceleratora nachylony pod niewielkim kątem przebiega pod ziemią na głębokości od 50 do 150 metrów. Energia

się „najdłuższą pomyłką ludzkości”.

CERN jest też instytucją bardzo atrakcyjną w dziedzinie wynalazczości. Z założenia prowadzi pasywną politykę patentową, co ma służyć rozpowszechnianiu powstałych tam rozwiązań. Spektakularnym przykładem jest system tworzenia dokumentów hipertekstowych w standardzie html w postaci stron www. To rozwiązanie zostało opracowane na potrzeby naukowców CERNu, którzy muszą aktualizować dokumentację swoich badań i rozwiązań technicznych.

... i dla businessmana

Zespół, który koordynuje prace, robi zakupy sprzętu na jawnych przetargach, przy czym priorytet mają dostawcy europejscy. Stwarza to potencjalne możliwości dla

targów.

Wyjątkowo korzystna jest sytuacja Polski jako jedyne europejskiego producenta helu: będziemy jego dostawcami do CERNu.

Prace zespołu, w którym działał doktor Maciej Chorowski w Europejskim Laboratorium Fizyki Cząstek, polegała na przygotowywaniu techniczno-ekonomicznych założeń budowy instalacji kriogenicznej akceleratora LHC. Uwzględniano groźbę powstawania sytuacji awaryjnych, w czasie których magnesy mogą przechodzić ze stanu nadprzewodnictwa w stany rezystywne. Takie reakcje materiału zachodzące czasami w sposób niekontrolowany określa się jako „quench”. Próbuje się znaleźć odpowiedź na pytanie, czy quench może rozprzestrzeniać się na sąsiednie magnesy. Jeżeli tak, grozi to gwałtowną zmianą warunków pracy urządzenia, ogromnym zwiększeniem wydzielania ciepła i w rezultacie wzrostem ciśnienia w zbiornikach helu. Dlatego bardzo ważne jest znalezienie kompromisu między bezpiecznymi rozwiązaniami (zawory bezpieczeństwa, odporność konstrukcji na ciśnienie) i rosnącymi kosztami.

Politechnika Wrocławska jest jedyną polską uczelnią, na której kriotechnika jest kierunkiem dyplomowania (Wydział Mechaniczno-Energetyczny, kierunek: chłodnictwo). Obecnie podpisano list intencyjny dotyczący współpracy między wydziałem i CERNem. Celem będzie wspólna realizacja tematów badawczych dotyczących systemu chłodzenia akceleratora LHC, w ramach której prowadzone będą prace dyplomowe, część prac studialnych i eksperymentalnych i pomiary, organizowane będą też staże.

Możliwości te warte są spopularyzowania, dlatego zachęcamy do zapoznania się ze stroną <http://www.cern.ch>, gdzie znaleźć można wszelkiego typu informacje o procedurach aplikacji o staże w Europejskim Laboratorium Badań Cząsteczkowych. □

Prototyp odcinka akceleratora o długości 40 metrów z obudową magnesu wyprodukowaną przez RAFAKO.

cząstek ma wynosić 14 TeV.

Główne problemy techniczne będą dotyczyły zagadnień nadprzewodnictwa i kriogeniki.

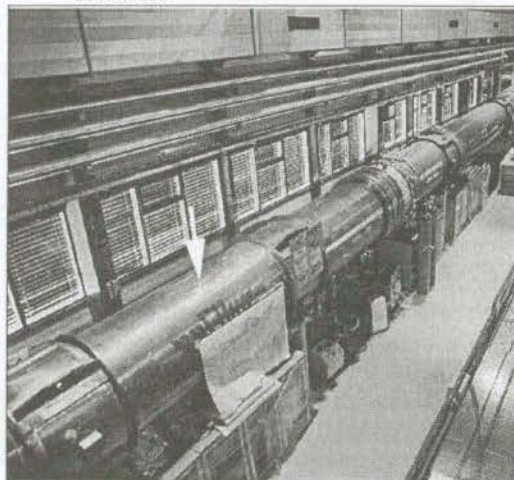
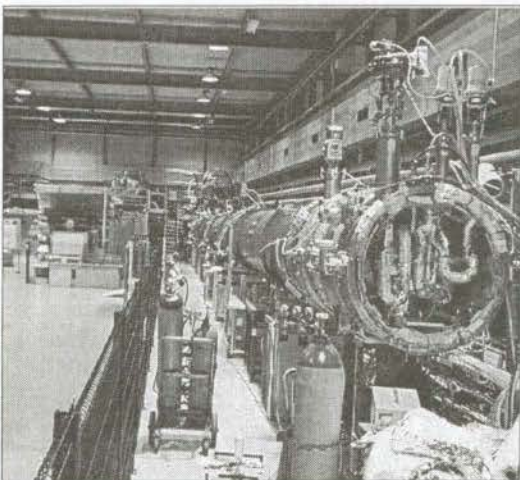
Co prawda, podobne prace, choć w mniejszej skali, prowadzono w CERNie już wcześniej, gdy zastosowano chłodzenie nadprzewodzących magnesów w detektorach cząstek, a następnie gdy w akceleratorze LEP zastosowano kriogeniczną w układach przyspieszania cząstek.

Istniejące rozwiązania, również wykorzystujące nadprzewodnictwo, to akcelerator HERA o długości około 8 km pracujący w DESY koło Hamburga, gdzie jednak osiągnięta temperatura wynosi 4,5 K (dużo ciepłej!) i (również kilkukilometrowe) maszyny amerykańskie, które mają mniejsze rozmiały i angażowały mniejsze środki finansowe. Można więc powiedzieć, że rozwiązanie techniczne, w którego budowę włączył się dr Chorowski, będzie rekordowe. Trzeba jednak bardzo uważać, by nie stało

polskich producentów, choć nie każda firma ma odwagę wchodzić w dziedzinę high-tech. Są jednak kraje, które podchodzą do sprawy bez kompleksów. Tak np. Finlandia została dostawcą papieru do drukarek dla CERNu, a jest to kontrakt na kolosalną sumę. Nie jest to jedyny sukces tego niewielkiego kraju, niedawno jeszcze borykającego się z dużymi trudnościami. Finowie skorzystali z uprawnień członka CERNu w sposób optymalny: umieścili swoich stypendystów w licznych zespołach badawczych i technicznych, które tu działają. W ten sposób zdołali doprowadzić do kooperacji pomiędzy CERNem i licznymi instytucjami i przedsiębiorstwami z Finlandii.

Wiele można by się też nauczyć od innych państw nordyckich, które realizują nieformalne porozumienie współfinansują staże swoich naukowców i inżynierów robiących w CERNie dyplomy, doktoraty i realizujących programy badawcze. Poszerzają w ten prosty sposób swoją bazę naukową (np. Norwegia ma tylko jedną poważną uczelnię techniczną, w Trondheim). Może należałoby naśladować te kraje?

Niemalby budżet Europejskiego Laboratorium Fizyki Cząstek jest w znacznej części przeznaczany na inwestycje i zakupy. Udział danego państwa w finansowaniu CERNu określa zarazem jego prawo do części zwrotnego strumienia pieniędzy napływającego do kraju dzięki zamówieniom. Oczywiście niezbędnym warunkiem jest aktywna postawa firm, które muszą zgłaszać się do prze-

Jeszcze dwa „Złote Klucze”

Znaleźliśmy jeszcze dwa „Złote Klucze” na Politechnice Wrocławskiej. Wyróżnienie to przyznawane na Międzynarodowej Wystawie Wynalazczości w Londynie otrzymały również dwa zespoły z I-25 (obecnie Instytut Techniki Mikrosystemów).

Zespół w składzie: **prof. Tadeusz Berlicki**, **dr Edward Murawski**, **mgr Marek Muszyński**, **prof. Stanisław Osadnik** oraz **mgr Eugeniusz Prociów** nagrodzono za opracowanie nowego **mikroczuJNIKA wilgotności względnej** przystosowanego do współpracy w systemach mikroelektronicznych. Pomiary wilgotności konieczne są w bardzo wielu miejscach, np. muzeach, laboratoriach badawczych, pomieszczeniach produkcyjnych przemysłu spożywczego. Pomimo że od wielu lat problem ten jest badany, nie ma dotychczas dobrej, taniej i niezawodnej metody. Autorzy zaproponowali rozwiązanie czujnika, który może być wykonany standardową technologią mikroelektroniczną, co zapewnia względnie niską cenę.

Nagrodzone rozwiązanie pozwala na wytwarzanie czujnika stabilnego w czasie i niezależnego od warunków otoczenia, którego można użyć w dwóch różnych procedurach pomiarowych. W pierwszym przypadku stos termopar daje sygnał napięciowy wprost proporcjonalny do różnicy temperatur między wilgotnymi i suchymi złączami termopar, zaś temperatura otoczenia jest mierzona przy pomocy termorezystora. Dzięki małej masie czujnika można uzyskać względnie szybką (poniżej minuty) reakcję układu.

Od lewej: dr K.Nitsch, dr H.Teterycz i prof. B.Licznarski

Druga procedura pomiarowa zwana metodą kompensacyjną polega na pomiarze mocy doprowadzanej do wilgotnych końcówek stosu, który w tym przypadku służy jedynie jako wskaźnik zera. Moc ta zależy od wilgotności względnej.

Zaletą tego rozwiązania jest to, że – w przeciwieństwie do czujników sorpcyjnych – elektrody mogą być całkowicie odseparowane od kontaktu z wilgocią. Wyniki pomiaru stają się dzięki temu niezależne od parametrów materiałowych czujnika (ich powtarzalności i czynników starzeniowych). Dotyczy to zwłaszcza metody kompensacyjnej.

Drugi „Złoty Klucz” otrzymał zespół w składzie: **prof. Benedykt Licznarski**, **dr Karol Nitsch** i **dr Helena Teterycz**. Zespół ten opracował **czujniki metanu, czadu i wilgotności** w oparciu o tzw. technikę

warstw grubych.

Wybuchy metanu i zacczadzenia są przyczyną wielu groźnych wypadków. Komitet Badań Naukowych przyznał kilkunastu zespołom środki na opracowanie czujników metanu, czadu i wilgotności. Zespół prof. B.Licznarskiego podjął się opracowania takich czujników w oparciu o tzw. technikę warstw grubych. W tej technice stosuje się precyzyjny sitodruk – tzn. odpowiednio spreparowane pasty różnych kompozycji proszkowych, półprzewodnikowych i izolacyjnych drukuje się na cienkich podłożach ceramicznych.

Następnym etapem jest wypalanie w specjalnych piecach tunelowych. Czujniki gazów wytwarzano z tlenku cyny. Jest to półprzewodnik stosowany przez wiele firm w świecie. Osiągnięcie naszych pracowników polega na tym, że znaleźli oni domieszki i katalizatory, dzięki którym nagrodzone czujniki reagują selektywnie na metan. Ich szczególną zaletą jest niezależność wskaźnika od zmieniającej się wilgotności otoczenia. W literaturze nie prezentowano dotychczas takich wyników. Zespół opatentował kompozycje czułe na wilgoć, metan i czad. Czujniki o których mówimy są miniaturowe i pobierają mniej niż 0,5 wata energii elektrycznej.

Jeśli będą produkowane, ich cena będzie konkurencyjna w porównaniu z cenami czujników oferowanych przez firmy zagraniczne. Systemy alarmowe, w których będą pracować, powinny być instalowane w milionach mieszkań.

W prace nad czujnikami zaangażowane było większe grono. Należy tu wymienić prof. Leszka Golonkę, mgr. Kamila Wiśniewskiego i zespół dr Marka Tłaczęły, który pomógł zbudować instalację gazową do testowania czujników. □

Od lewej: dr M.Muszyński, prof. T.Berlicki, prof. St.Osadnik i dr E.Murawski

WROCLAWSKI PARK TECHNOLOGICZNY

W Sali Wielkiej wrocławskiego ratusza uroczyste podpisano 9 maja akt zawiązania spółki akcyjnej „Wrocławski Park Technologiczny”. Jest to rezultat prac zainicjowanych blisko 2 lata temu (14 czerwca 1996) międzynarodową konferencją w Urzędzie Miejskim Wrocławia. Powstała wtedy grupa inicjatywna do spraw realizacji przedsięwzięcia. W jej skład weszli przedstawiciele gminy wrocławskiej, wojewody, 4 uczelni (PWr, UW, AR i AE), Fundacji Rozwoju PWr, Dolnośląskiej Izby Gospodarczej oraz Towarzystwa Inwestycyjnego „Dolmel” sp. z o.o. W trakcie prac przygotowawczych z inicjatywy wycofała się Akademia Ekonomiczna, natomiast włączył się Bank Zachodni. Obecność instytucji finansowej to dobry prognostyk. Zróżnicowany charakter instytucji uczestniczących w realizacji projektu dowodzi, że park technologiczny może realizować projekty i zamierzenia o różnorodnym charakterze. Jak twierdzi wiceprezydent Wrocławia Adam Grehl, gmina oczekuje wzrostu konkurencyjności naszego regionu gospodarczego, przyciągnięcia przedsiębiorstw korzystających z nowoczesnej technologii, a także zwiększenia skuteczności działania miejscowych firm, co powinno zaowocować rozwojem rynku pracy.

Duże przedsiębiorstwa mogą umieszczać tu swoje placówki badawczo-wdrożeniowe, nawiązywać kontakty w celu lokowania zleceń kooperacyjnych lub wykorzystywać park jako teren wystawieniczny i inwestycyjny.

Institucje finansowe uzyskają dodatkową możliwość zyskowych, choć najczęściej długoterminowych lokat kapitału.

Dla uczelni i jednostek badawczo-rozwojowych park technologiczny jest szansą na doprowadzenie wyników badawczych do etapu wdrożenia. Daje też możliwość względnie taniego dostępu do nowoczesnej aparatury.

Wszystkie te projekty będą wymagały jeszcze długotrwałych prac. Stworzenie parku technologicznego to zadanie na około 10 lat. Najbliższym celem jest uzyskanie przez spółkę tytułu własności na grunt pod budowę. Wstępnie przewidziano, że będzie to należący obecnie do Agencji Rolnej Skarbu Państwa teren około 50 ha, który mieści się w rejonie ul. Mokronoskiej (Klecina).

Uroczystości podpisania aktu zawiązania spółki towarzyszyło seminarium „Geneza i perspektywa Wrocławskiego Parku Technologicznego”. Zebrani usłyszeli trzy referaty: prof. Jan Koch, kierownik Wrocławskiego Centrum Transferu Technologii zaprezentował studium „Park Technologiczny we Wrocławiu”, prezes Dolnośląskiej Izby Gospodarczej Zbigniew Sebastian omówił „Oczekiwania przedsiębiorców związane z powstaniem Wrocławskiego Parku Technologicznego”, a dyrektor Wydziału Inicjatyw Gospodarczych Urzędu Miejskiego Wrocławia Marek Winkowski będący jednocześnie pełnomocnikiem Zarządu Miasta ds. utworzenia Parku Technologicznego we Wrocławiu przedstawił „Genezę i Perspektywę Wrocławskiego Parku Technologicznego”.

Przy podpisaniu aktu obecni byli dwaj ministrowie: prof. Andrzej Wiszniewski – przewodniczący KBN i Ryszard Czarnecki – przewodniczący Komitetu Integracji Europejskiej. Obaj wyrazili radość z powodu zawiązania się nowego, istotnego dla regionu podmiotu gospodarczego.

Profesor Wiszniewski stwierdził, że rozwój gospodarczy Polski wyrażony przyrostem PKB 6% rocznie jest powodem do radości. Niestety, jak wiadomo już z wielu wypowiedzi minister finansów, istnieje zagrożenie w postaci deficytu budżetowego. Rządziej mówi się, że zagrożeniem jest deficyt w wymianie towarowej z Zachodem. Deficyt płatności wynosi kilkanaście milionów dolarów rocznie. Wśród wielu powodów tego zjawiska należy podkreślić jeden główny: niską konkurencyjność gospodarki polskiej spowodowaną małą innowacyjnością. Rozwiązaniem problemu jest finansowanie prac badawczo-rozwojowych. Skuteczność takiego podejścia jest przykładem Finlandii, która po utracie łatwego rynku zbytu w ZSRR wyszła z poważnych kłopotów gospodarczych dzięki inwestycjom badawczo-rozwojowym. Polska za mało i niewłaściwie inwestuje w badania i innowacje. A wiadomo z doświadczeń zachodnich, że nakłady na wdrożenia muszą być siedmiokrotnie większe niż na finansowanie rozwiązań technicznych. Główne ścieżki działania to parki technologiczne i Agencja Techniki i Technologii. Agencja została stworzona raczej na potrzeby centralnej biurokracji. Parki technologiczne też jak dotąd nie do końca spełniły oczekiwania, gdyż ich twórcy często zapominają, że niezbędnym warunkiem rozwoju jest korzyść odnoszona przez klienta. Ponadto park technologiczny stopniowo kumuluje potencjał, który dopiero po przekroczeniu pewnej masy krytycznej daje trwałe rezultaty. Dlatego tak trudne są początki parków technologicznych. Dobrze by się stało, gdyby właśnie wrocławska spółka jako pierwsza zaczęła być rentowna.

Minister Wiszniewski zadeklarował moralne wsparcie inicjatywy ze strony KBN. Co do poparcia finansowego, widzi możliwość wykorzystania projektów celowych. Z danych statystycznych wynika, że proporcja środków na projekty celowe czerpanych przez ośrodki warszawski i wrocławski wynosi 20:1. Byłoby dobrze, by Wrocławski Park Technologiczny był okazją do lokowania projektów celowych.

Minister Czarnecki podkreślił znaczenie nowej

inicjatywy dla przyszłości miasta. Przypomniał, że choć Unia Europejska odchodzi od tworzenia specjalnych stref ekonomicznych (czasem, jak np. w Krakowie są one powiązane z parkami technologicznymi - przyp. red.), to parki technologiczne są popieraną formą działalności proinnowacyjnej. Dlatego można się spodziewać, że w przyszłości będzie można wesprzeć nowy podmiot gospodarczy środkami finansowymi z Unii Europejskiej (z Phare, funduszy przedakcesyjnych i dostosowawczych). Warunkiem uzyskania dotacji będzie udział własny. Przyjmuje się, że 25% inwestowanych środków musi pochodzić z kraju: z budżetu państwa, samorządu lub businessu.

Minister Czarnecki zapewnił, że rząd Jerzego Buzka jest bardzo zainteresowany rozwojem regionalnym.

Prezydent Bogdan Zdrojewski zauważył przy tej okazji, że w minionej epoce poparcie dwóch komitetów oznaczało sukces. Dziś nie jest to tak oczywiste. Ale może jednak?

Zwiedzamy pracownię recyklingu Nowe laboratorium

15 maja odbyło się uroczyste otwarcie Pracowni Recyklingu Tworzyw Sztucznych w Instytucie Chemii i Technologii Nafty i Węgla przy ul. Gdańskiej 7/9 (przedstawia-
liśmy PRTS w PRYZMACIE nr 104, który miał niezwykle powodzenie u Czytelników - zwłaszcza płci męskiej). Obecni byli: Prorektor ds. Nauki prof. Jerzy Zdanowski, dziekan Wydziału Inżynierii Środowiska prof. Jerzy Zwoździak, prodziekan Wydziału Chemicznego prof. Wiesław Żyrnicki, zastępca dyrektora administracyjnego mgr Mirosław Kotliński i inż. Antoni Tarczewski z Sekcji Aparatury Naukowej. Gospodarzy reprezentowali dyrektor I-3 dr hab. Jacek Machnikowski, jego zastępca dr hab. Jerzy Walendziewski, dr Grażyna Gryglewicz i dr Marek Kozłowski.

Pracownia powstała w wyniku realizacji programu TEMPUS JEP 9315-95 pod kierownictwem prof. Jerzego Zwoździaka oraz dr Marka Kozłowskiego. Przeważająca część środków na wyposażenie PRTS pochodziła ze środków programu TEMPUS - jedno z urządzeń zakupiono także dzięki Prorektorowi ds. Nauki, prof. Jerzemu Zdanowskiemu. W poszukiwaniu swego miejsca w strukturze Politechniki Wrocławskiej PRTS znalazła je w Wydziale Chemicznym, choć aktualnie służy dydaktyką Wydziałowi Inżynierii Środowiska - jest to jeden z przykładów współpracy wymienionych wydziałów.

Pracownia składa się z dwóch laboratoriów: właściwości mechanicznych oraz reologii i przetwórstwa tworzyw sztucznych. Laboratorium właściwości mechanicznych, nad którym pieczę sprawuje dr Anna Kozłowska, mieści się w pokoju 103 budynku F-1. Goście mieli okazję zapoznać się z pomiarami wytrzymałości na rozciąganie tworzyw sztucznych przy użyciu maszyny wytrzymałościowej Lloyd LR 10kN sterowanej komputerowo, bądź z konsoli. Program DAP umożliwia rejestrację przebiegu próby, oraz analizę statystyczną i graficzną wyników. Zaprezentowano możliwość opracowania wyników po zakończeniu pomia-

rów - powiększanie wybranych fragmentów wykresów oraz nakładanie wyników kilku prób. Wymienne głowice pomiarowe umożliwiają ocenę materiałów o małej kohezji oraz połączeń adhezyjnych (0-500 N), a także pomiary wytrzymałości na rozciąganie i zginanie powszechnie spotykanych tworzyw sztucznych, mieszanin i kompozytów polimerowych.

Następnie goście zapoznali się z młotem udarowym RESIL 5.5 (CEAST) - sterowany mikroprocesorem młot wyposażony jest w czujnik piezoelektryczny, co pozwala na rejestrację przebiegu testu wykonywanego z szybkością 2.9 m/s. To urządzenie także może być sterowane z konsoli lub komputera. Pamięć wewnętrzna urządzenia umożliwia wykonanie podstawowych obliczeń oraz ocenę statystyczną 50 pomiarów. Użycie komputera z programem WinPEN zwiększa możliwości opracowania statystycznego i graficznego wyników. Program DAS 2000 umożliwia rejestrację 2000 impulsów przekazywanych przez czujnik piezoelektryczny młota w trakcie próby, co umożliwia dynamiczną obserwację testu. Nowoczesne stanowisko, zaprezentowane gościom, jest pierwszym tego typu w Polsce.

Laboratorium reologii i przetwórstwa tworzyw sztucznych, którym opiekuje się dr Marek Kozłowski, jest swoistym znakiem przemian zachodzących w I-3. Jedno z pomieszczeń zajmowanych przez warsztat mechaniczny w budynku F-2, zostało udostępnione Pracowni Recyklingu Tworzyw Sztucznych. Droga od "stajni Augiasza" do nowoczesnego laboratorium trwała kilka miesięcy i została przebyta bez sięgania do uczelnianego funduszu remontów. Było to możliwe dzięki osobistemu zaangażowaniu kadry PRTS, studentów V r. Wydziału Inżynierii Środowiska wykonujących prace dyplomowe w Pracowni Recyklingu Tworzyw Sztucznych, a także życzliwości Dyrekcji Instytutu Chemii i Technologii Nafty i Węgla oraz Zastępcy Dyrektora Administracyjnego PWr, mgr Mirosława Kotlińskiego. W laboratorium zwraca uwagę pierwszy w Polsce zestaw reometryczny Rheocord 9000 (HAAKE), wyposażony modułowo w wylączarkę jednoślismakową, dwuślismakową oraz mieszalnik okresowy. Całość jest

sterowana komputerowo, co umożliwia precyzyjne programowanie i sterowanie procesami przetwórstwa oraz pomiarami reologicznymi przy użyciu programu PolyView. Goście zapoznali się z pracą linii granulacyjnej, złożonej z wylączarki dwuślismakowej, wanny chłodzącej, suszarki powietrznej i granulatora (część linii wykonano w kraju).

Dr M. Kozłowski prezentuje proces przeróbki tworzyw sztucznych Prorektorowi ds. Nauki prof. J. Zdanowskiemu i zastępcy dyrektora administracyjnego mgr M. Kotlińskiemu.

Zaprezentowano gościom także pracę viskozymetru kapilarnego Rheotester 1000 (Goettfert), sterowanego mikroprocesorem, umożliwiającego ocenę charakterystyki lepkością cieczy. Stosując program WinRHEO uzyskuje się rejestrację i możliwość opracowania wyników po wykonaniu pomiarów (nakładanie krzywych, powiększanie ich fragmentów, eliminacja błędnych wyników itp.).

Kierownik Pracowni Recyklingu Tworzyw Sztucznych dr Marek Kozłowski mówił o zainteresowaniu współpracą z PRTS ze strony innych jednostek Uczelni (Wydział Mechaniczny, Wydział Podstawowych Problemów Techniki), Akademii Rolniczej, Zarządu Gospodarki Odpadami Urzędu Miasta Wrocławia, firmy Transformers, wrocławskich szkół. Nowa pracownia, dysponująca już obecnie bardzo nowoczesnym wyposażeniem, planuje dalsze zakupy aparatury w bieżącym roku, co pozwala oczekiwać iż stanie się jednym z znaczących ośrodków w skali kraju. Od wszystkich jednostek Uczelni, które stykają się z problematyką przetwórstwa i zastosowania tworzyw sztucznych zależy, jak wytworzony potencjał zostanie wykorzystany dla unowocześnienia dydaktyki i badań naukowych prowadzonych w tej dziedzinie.

... i jego okolice

Otwarcie PRTS stało się okazją do zaprezentowania kilku innych laboratoriów Instytutu wyposażonych w ubiegłym roku w nowoczesną aparaturę naukowo-badawczą. Zademonstrowano gościom pracę chromatografu gazowego sprzężonego ze spektrometrem mas firmy Hewlett-Packard (na zdjęciu: prezentowany przez dr Grażynę Gryglewicz), spektrometru FTIR firmy Bru-

Dyplomanci Wydziału Inżynierii Środowiska przy Rheotesterze 1000.

ker oraz porozymetru rtęciowego firmy Fisons. Wszystkie aparaty są wyposażone w komputerowe systemy sterowania i obróbki danych.

Zakupy zostały sfinansowane w dużym stopniu ze środków KBN i projektu badawczego realizowanego w ramach programu INCO-COPERNICUS. Znaczącego wsparcia udzielił Prorektor ds. Nauki, a brakujące środki pochodziły z funduszy Wydziału Chemicznego i Instytutu. Bardzo potrzebna aparatura wykorzystywana jest głównie w realizowanych przez pracowników Instytutu licznych projektach badawczych finansowanych przez KBN i Unię Europejską (INCO-COPERNICUS, EUREKA) oraz na zlecenie przemysłu. Korzystają z niej również studenci starszych lat realizujący w Instytucie prace badawcze i dyplomowe. Aparatura znacznie poszerza możliwości badawcze zwłaszcza w nowych rozwijanych ostatnio kierunkach badań dotyczących problematyki ochrony środowiska i inżynierii materiałowej.

Ostatnim punktem programu była krótka wizyta w sąsiednim budynku F-4. Przebudowa budynku ciągnąca się od kilkunastu lat, na co wpływ miały zarówno brak środków finansowych jak i zmieniająca się kilkakrotnie koncepcja zagospodarowania pomieszczenia, ma szansę być niedługo zakończona. Wydział Chemiczny otrzymał z KBN dotację (600000 zł) na przebudowę wschodniej części budynku przeznaczonej na po-

trzeby Zakładu Biochemii (I-4). Część zachodnia przeznaczona głównie na pomieszczenia dydaktyczne Wydziału Chemicznego (między innymi sale wykładowe na 120 i 60 osób, laboratorium studenckie, pracownia komputerowa) nie wymaga poważnych przeróbek, jednak do wykonania pozostały prace wykończeniowe. Warto przypomnieć, że w oddanych do użytku kilka lat temu pomieszczeniach na parterze tej części budynku mieści się Archiwum Politechniki.

W zgodnej ocenie zebranych szybkie dokończenie tej bardzo ważnej dla Wydziału Chemicznego inwestycji powinno stać się jednym z priorytetów Uczelni. □

Zarządzanie technologiami

W dniach 29-30 października odbędzie się IX Międzynarodowe Kolokwium na temat Techniki Produkcyjnych PTK'98. W bieżącym roku będzie ono zatytułowane „Zarządzanie technologiami: Regionalne środki i globalne szanse; Wartość dodana przez innowację”. Do udziału w konferencji zaproszeni są m.in. przedstawiciele przedsiębiorstw, instytucji badawczych i administracji lokalnych.

Tematyka konferencji będzie zogniskowana wokół zagadnień globalnej kooperacji wytwórczości, w tym lokalnych i globalnych odniesień organizacji produkcji, zarządzania rozproszonymi procesami wytwarzania, regionalnego uwarunkowania produkcji, zagadnień związanych z tworzeniem wirtualnych sieci ośrodków produkcji oraz wykorzystania technologicznego know-how.

Kolokwium organizowane jest przez Centrum Techniki Produkcyjnych, na które składają się Instytut Systemów Wytwarzania i Techniki Konstrukcyjnych im. Fraunhofera oraz Instytut Maszyn i Zarządzania Przemysłem Politechniki Berlińskiej.

Szczegółowe informacje na temat konferencji można znaleźć na stronach internetowych Centrum Techniki Produkcyjnych:

<http://www-plt.ipk.fhg.de/PTK98> □

IV Wiosenny Rajd Elektryka 1-3 maja 1998, Rudawy Janowickie

Zbigniew Kłós na wagę złota

Początek maja to kilka wolnych dni, które warto wykorzystać turystycznie. Świątną okazją był IV Wiosenny Rajd Elektryka, który został zorganizowany przez grupę entuzjastów na czele z prodziekanem Wydziału Elektrycznego dr inż. Zbigniewem Kłosem. Wśród animatorów tej imprezy jest już wielu studentów, którzy zdobywają umiejętności niezbędne kierownikom tras. Dlatego tym razem uczestnicy rajdu mieli do wyboru aż siedem noclegów i związanych z nimi tras turystycznych.

Miejsca noclegów znajdowały się w stonkowo niewielkich (jak na liczbę uczestników rajdu) bazach. Nie jest łatwą sprawą policzenie studentów, ale wydaje się, że w „Czartaku” (I i II) nocowało 130 osób, w Szwajcarce 50, w należącej do Klubu Wysokogórskiego Taborowisku 35 osób, w Szkole Wspinaczki Wysokogórskiej w Trzciesku 30 osób, w

Schronisku Młodzieżowym „Sokolik” w Strużnicy 36, w pensjonacie „Krokus” w Karpnikach 80 i w schronisku Mały Bukowiec 63 osoby. Stanowi to w sumie 430 zapalonych turystów – konsumentów kiełbasek i grzańca, wyrażających donośnym śpiewem swój zachwyt dla idei rajdów. A jeśli policzyć jeszcze waletów...

Z oficjalnych danych wynika, że poszczególne wydziały były reprezentowane następująco:

- Architektura – 4 osoby,
- Budownictwo – 25,
- Chemia – 40,
- Elektronika – 58,
- Elektryczny – 145,
- Górnictwo – 5,
- Inżynieria Środowiska – 8,
- Informatyka i Zarządzanie – 59,
- Mechaniczno-Energetyczny – 17,
- PPT – 22,
- inne uczelnie Wrocławia i nie tylko – 41.

Pan Bóg wykazał życzliwość wobec starszań pana prodziekana Kłosa i zesłał piękną pogodę, której miłym przerywnikiem była burza w drugim dniu rajdu. Natomiast Polskie Koleje Państwowe wsparły ideę rajdów raczej umiarkowanie, bo przy odjeździe z Wrocławia w pociągu panował

– delikatnie mówiąc – okropny tłok. W drodze powrotnej również zgotowano rajdowcom dodatkową niespodziankę: ze względu na wykolejenie się jakiegoś pociągu w rejonie Wałbrzycha część osób wracało zastępczym transportem i objazdem przez Kłodzko.

Ponieważ zapisy na IV Wiosenny Rajd Elektryków zostały zamknięte w ciągu pół godziny, warto poinformować wszystkich zainteresowanych, że trwają zaawansowane przygotowania do jesiennego rajdu w Karkonoszach. Planowany termin: 9–11 października 1998. Zarezerwowano już 350 miejsc w Sosnowcu.

– Rzuć naukę (na chwilę), jedź z nami!
– wzywa dziekan Kłós.

Wszystkich przekonanych i nieprzekonanych do idei rajdów zachęcamy do obejrzenia skromnego ale reprezentatywnego serwisu zdjęciowego, jaki zamieszczamy na I i IV. Widać tam m.in. San Fran Trzciesko Zdrój, zamek Bolców, widok z Krzyżnej Góry, ogniska na trasie, pana prodziekana Kłosa jako dystrybutora dóbr i wiele innych pięknych chwil. Więcej zdjęć – w dyspozycji organizatora. Być może uda się nawet zrobić wystawę.

Zapraszamy na następny rajd!

Wojewoda wśród swoich

Dziekan Wydziału Górniczego prof. M. Hardygóra z wojewodą W. Krochmal

W dniu 31.03.1998 r. pan Witold Krochmal – wojewoda wrocławski, wraz z małżonką Urszulą, odwiedził Wydział Górniczy i Instytut Górnictwa. Spotkanie z władzami tych jednostek Politechniki Wrocławskiej nie było wizytą kurtuazyjną, lecz było miłym i sympatycznym spotkaniem Wojewody – absolwenta Wydziału z roku 1980, z koleżankami i kolegami pracującymi na Uczelni. Należy podkreślić, że również przed objęciem swojej zaszczytnej i odpowiedzialnej funkcji, Witold Krochmal utrzymywał żywe kontakty z Wydziałem. Jest on bowiem, już od roku 1993, członkiem Zarządu Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Górniczego Politechniki Wrocławskiej.

Wizyta Wojewody i jego małżonki na ich macierzystym Wydziale była okazją nie tylko do wspomnień, ale również do wymiany poglądów i doświadczeń oraz do przedstawienia aktualnej sytuacji i problemów Wydziału. Wskazano na istniejące w regionie Dolnego Śląska potrzeby w dziedzinie zastosowań specjalistycznych technologii gór-

nicznych. Przykłady spotykanych w świecie rozwiązań organizacyjnych, prawnych, technologicznych i ekonomicznych wskazują na istotną rolę interdyscyplinarnej wiedzy inżyniera górnika w racjonalnej gospodarce kopalinami i odpadami. Wychodząc na przeciw takim potrzebom Wydział, między innymi, już kilka lat temu uruchomił dodatkową specjalność *Gospodarka zasobami Ziemi*, na której kształcenie obejmuje nauki o Ziemi, technologie górnicze, podstawy prawa oraz ekonomii, a także systemy zarządzania. Wyrażono przekonanie, że tak przygotowani specjaliści łatwiej znajdą rozwiązania spełniające wymagania ekonomii i ekologii.

Spotkanie to stało się również okazją do omówienia planu obchodów przypadającego na rok bieżący 30-lecia Wydziału i Instytutu Górnictwa, w których to uroczystościach Wojewoda zapowiedział swój aktywny udział. Wyraził również zgodę na swoje uczestnictwo w pracach organizowanej właśnie Rady Konsultacyjnej Wydziału Górniczego. □

od lewej: dr inż. Marek Sikora, mgr inż. Urszula Krochmal (pani wojewodzina), wojewoda Witold Krochmal, dr inż. Gabriela Paszkowska, dr inż. Krzysztof Holodnik (prodziekan), nn, prof. Monika Hardygóra (dziekan), prof. Lech Gladysiewicz (dyrektor Inst. Górnictwa).

Dolnośląskie Zawody w Programowaniu Zespołowym

Wydziałowy Zakład Informatyki na Wydziale Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej przy współudziale Instytutu Informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego organizuje 13 czerwca 1998 roku zawody w programowaniu zespołowym. W zawodach mogą brać udział zespoły, składające się maksymalnie z trzech osób – studentów studiów dziennych szkół wyższych (co najwyżej jeden członek zespołu może być studentem IV lub V roku, pozostali muszą być na niższych latach studiów) lub uczniów szkół średnich. W trakcie zawodów każdy zespół, mając do dyspozycji jeden komputer z systemem MS-DOS i środowiskami Borland Pascal 7.0 i Borland C++ 3.1, będzie musiał rozwiązać w ciągu 5 godzin w wybranym języku programowania (Pascal lub C/C++) jak najwięcej spośród 6-8 zadań programistycznych. Zadania będą sformułowane w języku angielskim. Dla najlepszych zespołów przewidywane są nagrody-niespodzianki.

Zespoły można zgłaszać do 26 maja osobiście w Wydziałowym Zakładzie Informatyki Politechniki Wrocławskiej, Skwer Idaszewskiego (Plac Grunwaldzki), bud. D-2, pok. 333/5 w godzinach 10-14 lub listownie pod adresem: mgr Józefa Bernardyn, Wydziałowy Zakład Informatyki, Politechnika Wrocławska, Wybrzeże Wyspiańskiego 27, 50-370 Wrocław. Zgłoszenie powinno zawierać skład zespołu (imię, nazwisko, rok studiów, wydział, uczelnia lub klasa, profil, szkoła), dane opiekuna (pracownika instytucji zgłaszającej zespół) oraz adres kontaktowy (adres pocztowy, telefon, ew. adres poczty elektronicznej), potwierdzone pieczęcią dziekana lub szkoły. W przypadku dużej liczby zgłoszeń organizatorzy dokonają wstępnej kwalifikacji i do 29 maja zawiadomią zespoły.

Regulamin zawodów oraz inne informacje będą umieszczone na stronie WWW pod adresem <http://www.ci.pwr.wroc.pl/zawody>. Informacje będą też udzielane telefonicznie (tel. 320 23 64) oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej (bernardyn@ci.pwr.wroc.pl.)

Zapraszamy do udziału,

*Zdzisław Splawski
Lech Tuzinkiewicz*

Zakład Usług Socjalnych

A może by na wycieczkę...

Zakład Usług Socjalnych postanowił zorganizować cykl wycieczek, które umożliwiłyby uczestnikom poznanie zamków i pałaców polskich. Rozpoczęto od siedziby rodu Raczyńskich – Rogalina. Trasa wycieczki, która odbyła się 28.03.1998, wiodła z Wrocławia przez Gostyń (i to nie tylko dlatego, że nasz Rektor ukończył tam szkołę średnią), Rogalin do Poznania. Opracował ją i poprowadził dr Jan Starosta. Pierwszym zwiedzonym obiektem była bazylika i klasztor XX Filipinów na Świętej Górze k.Gostynia. Fundatorami tej budowli były rody Konarzewskich, Opalińskich i Mycielskich. Bazylika, która jest jedną z najbardziej okazałych budowli sakralnych okresu rozkwitu baroku w Polsce, powstała na przełomie XVII i XVIII wieku. Twórcami jej byli włoscy architekci Jerzy i Jan Catenacci oraz Pompeo Ferrari, którzy wzorowali się na kościele S.Maria della Salute w Wenecji. W ołtarzu głównym umieszczony jest wczesnorenansowy koronowany obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem (z 1540 roku).

Głównym punktem wycieczki był późnobarokowy pałac w Rogalinie, wsi będącej niegdyś własnością rodu Raczyńskich. Został on wzniesiony w 1770 roku, a następnie rozbudowywany. Wokół pałacu jest piękny park, w którym na uwagę zasługują słynne zabytkowe dęby. Obecnie można zwiedzać jedno ze skrzydeł pałacu z wypo-

sażeniem wewnątrz w stylu epoki. Wycieczkowiec zwiedzili też muzeum powozów oraz galerię malarstwa.

Obiekt jest filią Muzeum Narodowego w Poznaniu. Właśnie to muzeum zorganizowało w swojej siedzibie wystawę kolekcji obrazów Edwarda Aleksandra Raczyńskiego (1848-1926). Dlatego też uczestnicy wycieczki udali się do Poznania, aby tam obejrzeć ekspozycję liczącą ponad 300 dzieł malarskich z przełomu XIX i XX wieku, a wśród nich obrazy wielu wybitnych artystów polskich tego okresu: Malczewskiego, Mehoffera, Wyspiańskiego, Boznańskiej, Chełmońskiego, Fałata, Hoffmana, Podkowińskiego i innych.

Była to rzadka okazja poznania wielu znanych oryginalnych dzieł zgromadzonych w jednym miejscu. Zwiedzający mieli możliwość zdać sobie sprawę z tego, ile wybit-

nych dzieł zostało ocalonych dla potomności dzięki kolekcjonerskiej działalności rodu Raczyńskich.

Mamy nadzieję, że następne wycieczki (planowane na jesień) przybliżą nam dorbek i działalność innych rodów polskich, zasłużonych dla naszego kraju.

Zakład Usług Socjalnych nie ogranicza się wszakże do wycieczek krajowych. Proponuje też eskapady zagraniczne. I tak:

- w dniu 21.05.1998 – organizowany jest wyjazd do Berlina na Międzynarodową Wystawę Lotnictwa i Astronautyki,
- w terminie 21-24.05.1998 – możemy poznać stolicę naddunajskie: Bratysławę i Wiedeń,
- w dniach 29-31.05.1998 – proponowany jest wyjazd do Budapesztu,
- w okresie od 5.06 do 7.06.1998 – możemy zwiedzać Wiedeń,

- od 11.06 do 14.06.1998 – ZUS proponuje nam wycieczkę do Kopenhagi.

Życzymy również ciekawych i udanych wycieczek, jak ta do rezydencji rodu Raczyńskich.

UWAGA! Osobom, którym nie uda się skorzystać z czasów pracowniczych Zakład Usług Socjalnych przedstawia bogatą i ciekawą ofertę pełnopłatnych czasów krajowych (jeziora i morze) i zagranicznych (Włochy, Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Dania, Tunezja).

Szczegółowe informacje i oferty otrzymamy do wglądu w Zakładzie Usług Socjalnych bud. C-9, pok. 418 tel.320-34-47.

Hanna Waśkowska

NZS od nowa

16.03.1998 odbyło się Pierwsze Walne Posiedzenie Członków Założycieli Organizacji Uczelnianej Niezależnego Zrzeszenia Studentów Politechniki Wrocławskiej. Zebrani wybrali spośród siebie Komisję Uczelnianą oraz Komisję Rewizyjną. Na przewodniczącą Komisji Uczelnianej NZS wybrano Krzysztofa Maja z II roku Wydziału Elektroniki. Zastępcą przewodniczącego został Krzysztof Kucza, a sekretarzem Ewelina Kempiak. Komisję Rewizyjną stanowią: Jarosław Bereźnicki, Wojciech Małolepszy i Tadeusz Krzemiński.

27 kwietnia 1998 JM Rektor ponownie dokonał wpisu Organizacji Uczelnianej Niezależnego Zrzeszenia Studentów do rejestru zia-
łających przy Politechnice Wrocławskiej organizacji studenckich. Obecnie NZS zrzesza około 20 osób.

W 1998 roku NZS stawia sobie za cel:

- zorganizowanie warunków lokalowych i socjalno-bytowych mających zapewnić statutową działalność zrzeszenia,
- poprawę stosunków między studentami a władzami uczelni,
- przygotowanie ordynacji wyborczej do samorządu studenckiego,
- pomoc w przeprowadzeniu wyborów,
- zorganizowanie w okresie wakacyjnym wyjazdu integracyjnego członków zrzeszenia,
- organizację rajdu do schroniska „Samotnia”,
- aktywny udział w pracach komisji socjalno-bytowej,
- działanie na rzecz zwiększenia demokratyzacji i udziału studentów w życiu PWr,
- organizację imprez kulturalnych.

Cele te będą realizowane we współpracy z Organizacjami Uczelnianymi NZS innych uczelni Wrocławia. □

CENTRUM NAUKOWO-USŁUGOWE „ALCHEMIA”

z siedzibą w budynku C-6 Politechniki Wrocławskiej

tel: 320-31-41, fax: 347-71-75

e-mail: alchemia@kchf.ch.pwr.wroc.pl.

oferuje

- duży wybór artykułów papierniczych i biurowych,
- akcesoria komputerowe, odczynniki i aparaturę chemiczną,
- użytkując związków chemicznych,
- kompleksową organizację konferencji, sympozjów i zjazdów,
- tłumaczenia, ekspertyzy w zakresie nauk technicznych
- oraz obsługę formalno-prawną dużych zamówień

Dostawy dla jednostek organizacyjnych Politechniki GRATIS

Zamówienia przyjmujemy telefonicznie, faksem, pocztą elektroniczną
oraz bezpośrednio w Biurze Obsługi Klienta,
w pok. 143, bud C-6, w godz. od 10:00 do 14:30.

Dla pracowników i studentów Politechniki Wrocławskiej
oraz stałych klientów zapewniamy **rabat w wysokości 5 %**

PRAWO MURPHY'EGO VS HIPOTEZA BIRKETTA

David Birkett (senior scientist in the Irish chemical industry) udowodnił (CHEMTECH 1998 March, IBC), że zdawałoby się powszechne PRAWO MURPHY'EGO nie stosuje się do CHEMII! W miejsce tego prawa David Birkett zaproponował HIPOTEZĘ BIRKETTA, którą sformułował następująco:

„ANY CHEMICAL REACTION THAT PROCEEDS SMOOTHLY UNDER NORMAL CONDITION, CAN PROCEED VIOLENTLY IN THE PRESENCE OF AN IDIOT”

Dave zbiera dane potwierdzające swoją hipotezę w nadziei jej promocji do rangi PRAWA, w związku z czym zwracam się do wszystkich z prośbą o przekazanie do mojej skrzynki (*soroka@kchf.ch.pwr.wroc.pl*) wszelkich przykładów potwierdzających (lub obalających) hipotezę Birketta. Sądzę, że odpowiedzieć powinni przede wszystkim ci, którzy profesjonalnie zajmują się bezpieczeństwem w chemii.

Mirek Soroka

P.S. Dave doszedł do swojej hipotezy analizując następujące przypadki (jakże podobne do opisanych w moim „Laboratorium Chemii Organicznej dla Niedorajdów”):

1. Xinsky rozdzielał mieszaninę borowodorów przez „kaskadową” kondensację, kolejno: w stałym dwutlenku węgla, ciekłym tlenie i ciekłym azocie. Jak można było się spodziewać (prawo Murphego!), w trakcie wymrażania pękła chłodnica z ciekłym tlenem (NIE Z CO₂, NIE Z AZOTEM, a właśnie z tlenem!), powodując utworzenie wspaniałej mieszaniny wybuchowej borowodorów i ciekłego tlenu! Budynek chemii ewakuowano i wezwano straż pożarną, która oczywiście nie miała najmniejszego pojęcia co z tym fantem zrobić (czy ktoś z Czytelników ma?!), ponieważ nigdy z czymś podobnym się nie spotkała ani nie miała tego typu przypadku w instrukcji. W końcu, ryzykując życiem, strażacy usunęli całą aparaturę poza budynek (do pobliskiego parku) i pozostawili do odparowania. Co się działo dalej? Nie wiem.
2. Doktorant robił 2 litry 50% roztworu kwasu siarkowego. Wziął cylinder miarowy na dwa litry, napełnił do połowy kwasem siarkowym, po czym wodą („do smaku”!!!) i wytrząsnął. Niebiosa jedynie wiedzą dlaczego po tej operacji wyszedł z życiem, z lekkimi tylko poparzeniami. Dość powiedzieć, że jedynymi częściami garderoby, które na nim zostały po natychmiastowym użyciu natrysku ratunkowego, był jedwabny krawat i bawełniane skarpety! Jasno-różowitka skóra delikwenta była tylko nieznacznie poparzona.
3. Inny doktorant potrzebował drobnosproszkowanego nadchloranu tropyliowego. Wziął więc moździerz agatowy i zaczął starannie rozcierać 10 g tegoż związku. Wybuch było słychać miłą od laboratorium. „Przypadek” był hospitalizowany z rozlicznymi obrażeniami. Doktorant z tego jako wyszedł. Większość fragmentów cennego moździerza agatowego wydobyto z ciała pacjenta!
4. Znany chyba wszystkim chemikom syndrom QUICKFIT RECIPE opisuje David na swoim przypadku. Postanowił „błyskawicznie” otrzymać nieco trójchlorku fosforu, przepuszczając gazowy chlor przez probówkę kwarcową (trzymaną oczywiście w rękę!) zawierającą fosfor. Rozliczne kawałeczki płonącego fosforu „obsiadły” jego ubranie jak robaczki świętojańskie, które tylko na moment przygaszały po potraktowaniu ich gaśnicą śniegową. Ratunek przyniosło dopiero solidne wiadro wody! □

FILIA WAŁBRZYSKA

Zmiana warty

Filia Wałbrzyska Politechniki Wrocławskiej ma od 4 maja nowe władze. Po objęciu przez dotychczasowego dyrektora dr inż. Ryszarda Kabata stanowiska wiceprezesa Zarządu Dolnośląskiej Spółki Inwestycyjnej KGHM Polska Miedź funkcję szefa placówki objął dr inż. **Jan Kałwak**. Od 25 lat jest on pracownikiem Instytutu Materiałoznawstwa i Mechaniki Technicznej PWr. (I-19), gdzie kierował Zespołem Dydaktycznym (1976-85). Jest on także od 20 lat wykładowcą Filii Wałbrzyskiej.

Nowy dyrektor ma bogate doświadczenie zawodowe. Pracował cztery lata (1961-65) w przemyśle, w dużych zakładach pracy. Jako stażysta zaczynał pracę w zakładach „Refa” w Świebodzicach. Osiągnął stanowisko głównego technologa w „Dolzamecie” w Chojnowie. Jest przekonany, że badania naukowe muszą przynosić realne wyniki praktyczne, zwłaszcza w krajach ubogich. Jego publikacje (40) i patenty (8) są związane z aplikacją badań naukowych. Dr Kałwak zebrał duże doświadczenie w czasie 8-letniej pracy na uczelniach zagranicznych (Holandia, Francja, Tunezja). Kolejnym przedmiotem zainteresowań nowego dyrektora Filii Wałbrzyskiej jest podnoszenie poziomu dydaktyki. Od czasów studiów stawia sobie za wzór w tej dziedzinie magistra inż. Władysława Siutę i prof. Jerzego Zawadzkiego. On sam ubolewa, że dydaktyka nigdy nie była doceniana, nie wypracowano obiektywnych i skutecznych systemów oceny działalności dydaktycznej. Tymczasem osiągnięcia dydaktyczne stwarzają właściwy image uczelni, i to zarówno w tzw. trzecim świecie, jak i w zasobnych krajach europejskich.

Zwróciliśmy się do nowego dyrektora o odpowiedź na kilka pytań:

Pryzmat – Proszę przedstawić Czytelnikom skalę Filii Wałbrzyskiej.

Jan Kałwak – Filia PWr w Wałbrzychu kształci ponad 1000 studentów na 8 wydziałach. Tegoroczny limit przyjęć wynosi 775 studentów. Wzrost, jak widać, jest ogromny. Do dyspozycji mamy 10.000 metrów kwadratowych powierzchni użytkowej o kubaturze 50.000 m.kw. na terenie 120 arów. Baza dydaktyczna składa się z 24 sal wykładowych, 12 laboratoriów, jednej sali seminaryjnej (druga w przygotowaniu), biblioteki posiadającej 30 tysięcy woluminów, czytelnicy, sali gimnastycznej i siłowni.

– Jaki jest program Pańskich działań?

– Uważam, że należy koniecznie stworzyć studiującą młodzież właściwe warunki. Wiąże się z tym potrzeba uporządkowania obsady zajęć przez właściwych wykładowców oraz zwiększenia programu nauczania języków obcych. Trzeba rozwiązać problem praktyk studenckich.

Chciałbym nawiązać współpracę z zagranicznymi uczelniami. W sferze pozadydak-

tycznej widzę potrzebę poszerzenia zakresu wykonywanych ekspertyz. Są też takie szczegółowe, lecz w praktyce istotne sprawy, jak poprawienie stanu zabezpieczeń Filii. Oczywiście chcę kontynuować przedsięwzięcia dr inż. Ryszarda Kabata w zakresie współpracy z władzami lokalnymi.

* *

Jednocześnie funkcję wicedyrektora objął dr inż. **Stanisław Lochyński**, adiunkt z Instytutu Chemii Organicznej, Biochemii i Biotechnologii (I-4). Zajmuje się on badaniami nad wykorzystywaniem składników polskiej terpentyny do syntezy związków biologicznie aktywnych takich jak: komponenty zapachowe, związki znieczulające i antyarytmiczne, inhibitory i aktywatory neurotransmiterów, hormony juwenilne i deterenty pokarmowe owadów. Jest współautorem 20 publikacji i 24 patentów. W latach 88-91 odbył dwa staże naukowe w Texas Tech University – Lubbock, USA i Technische Universität Berlin, RFN.

Promotorem jego pracy doktorskiej był nieżyjący już były Dyrektor Filii w Wałbrzychu doc. dr hab. inż. Mirosław Walkowicz.

Związany z Filią w Wałbrzychu od 1980 r do chwili obecnej, gdzie prowadzi wykłady, ćwiczenia rachunkowe i laboratoryjne z chemii ogólnej za Wydziałach: Mechaniczny, Mechaniczno-Energetyczny i Inżynieria Środowiska.

Znany jest z aktywnej działalności organizacyjnej. Był koordynatorem promocji Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej w szkołach średnich Dolnego Śląska, członkiem komitetu organizacyjnego ubiegłorocznego Kongresu Technologii Chemicznej, współorganizatorem wielu przedsięwzięć wydziałowych. Do końca lat osiemdziesiątych był członkiem Zarządu Klubu AZS „Politechnika”. Kilkakrotnie był nagradzany przez JM Rektora PWr za działalność naukową i dydaktyczną.

Pryzmat – Czy zna Pan specyficzny rodzaj placówki dydaktycznej, jaką jest filia uczelni?

Stanisław Lochyński – Wielu pracowników Politechniki Wrocławskiej, którzy nie mieli kontaktu z Filią, myśli, że to jednostka o odmiennym charakterze. Filie Politechniki Wrocławskiej nie są specyficznymi placówkami dydaktycznymi. Tam odbywa się dokładnie taki sam proces dydaktyczny jak w uczelni macierzystej. Plany studiów są takie same, ci sami pracownicy naukowcy, którzy mają zajęcia we Wrocławiu, przyjeżdżają prowadzić je w Wałbrzychu, Legnicy czy Jeleniej Górze. Studenci poszczególnych wydziałów w końcu mają tego samego Dziekana i otrzymują dyplom ukończenia Politechniki Wrocławskiej, a nie Filii. Najwyższy czas uświadomić wszystkim, że Filie są integralną i nierozłączną częścią Politechniki. Umożliwiają wielu młodym ludziom z tych regionów kształcenie na liczącej się w Polsce nowoczesnej uczelni technicznej. Nie ma więc nic nadzwyczajnego w tym, że jedna z jednostek Uczelni jest oddalona od Gmachu Głównego o 75 km.

– Czy są powody, by obawiać się konkurencji innych szkół, np. wyższych szkół za-

wodowych?

– Nie musimy obawiać się konkurencji. Dyplom ukończenia Politechniki Wrocławskiej jeszcze długo będzie najlepszą przepustką do rozpoczęcia atrakcyjnej kariery zawodowej.

– Czy spodziewa się Pan wzrostu czy zmniejszenia liczby kandydatów na studia?

– Potencjalnych kandydatów w Wałbrzychu i okolicy jest ok. 5.000, tyłu właśnie jest maturzystów. Znamy już też limity miejsc przyznane przez poszczególne wydziały. Łącznie w roku akademickim 1998/99 Filia w Wałbrzychu posiada 775 wolnych miejsc dla kandydatów na przyszłych inżynierów. Tak więc spodziewam się wzrostu liczby studentów może nawet o 70%. Obecnie na Filii w Wałbrzychu studiuje ok. 1000 studentów na 8 wydziałach.

– Czy należy powiększać ofertę dydaktyczną?

– Zdecydowanie tak! Przede wszystkim rozszerzając kierunki i specjalności.

– Czy jest szansa aby na wałbrzyskiej filii mogły być wszystkie wydziały Politechniki Wrocławskiej?

– Na to pytanie trudno jest odpowiedzieć. Nie ma Architektury i Elektroniki. Przez pewien okres mieliśmy tutaj 9 wydziałów. Był PPT kierunku matematyka, ale to trudny wydział i nie utrzymał się. Kierownictwo Filii jest otwarte na każdą propozycję rozszerzenia oferty dydaktycznej, ale jest to w gestii Rad poszczególnych wydziałów.

Redakcja życzy obu nowym Dyrektorom wielu sukcesów, o których chętnie doniesiemy Czytelnikom.

* * *

Opis fotografii na okładce III

1. Fragment sztandaru Filii Wałbrzyskiej.

2. Budynek filii od tyłu.

3. Od lewej w I rzędzie stoją:

mgr Janusz Bator – kierownik Domu Studenckiego, dr inż. Ryszard Starosta – zastępca dyrektora Filii ds administracyjnych, dr inż. Jan Kałwak – dyrektor Filii, Teresa Bogdzio – kierownik biblioteki, Izabela Jeżyk – bibliotekarka, przewodnicząca NSZZ „S”, Grażyna Żurawska – laborantka, przewodnicząca ZNP, dr inż. Ryszard Kabat – były dyrektor Filii, obecny wiceprezes DSI KGHM, mgr Janina Jaworska – kierownik sekretariatu toku studiów, prof. Lucjan Jacak – prorektor ds nauczania PWr, Rafał Letki – przedstawiciel samorządu, student III roku BLiW.

W drugim rzędzie stoją:

Zdzisława Nachodzka – samodzielna księgową, dr inż. Stanisław Lochyński – zastępca dyrektora Filii ds. dydaktyki, Dariusz Byra – przedstawiciel studentów, student III roku IZ.

4. Zmiana warty udokumentowana nowymi wzywkami. Od lwej: dr inż. R.Kabat, dr inż. St.Lochyński, dr inż. J.Kałwak.

5. Od lewej siedzą:

dr inż. St.Lochyński, dr inż. R.Kabat, prof. L.Jacak, dr inż. J.Kałwak, I.Jeżyk, G.Żurawska, Z.No-wochodzka, D.Byra, mgr J.Bator, dr inż. R.Starosta.

6. Od lwej na zbliżeniu: dr inż. R.Kabat, prof. L.Jacak, dr inż. J.Kałwak.

7,8. Studenci w czasie zajęć w pracowniach.

NA WYDZIAŁACH

ELEKTRYCZNY

Na posiedzeniu w dniu 2.03.1998 prof. T.Orłowska-Kowalska przypomniała, że klasyfikacja studentów III roku studiów dziennych na studia inżynierskie lub magisterskie będzie przeprowadzona na podstawie ich deklaracji i wyników w nauce.

Poparto kandydaturę dr hab.inż. Michała Lisowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego PWr.

Postanowiono ogłosić konkursy na stanowiska:

- profesora nadzwyczajnego w specjalności *Napęd elektryczny*,
- adiunkta w Zakładzie Elektrotechniki Teoretycznej (I-7),
- wykładowcy w I-8.

Poparto wniosek o udzielenie rocznego urlopu bezpłatnego mgr Annie Kisiel w związku z uzyskaniem propozycji odbycia stażu naukowego w Japonii.

Dziekan poinformował, że Pełnomocnik Rektora ds. Rozwoju Kadry Naukowej prof. H.Hawrylak przesłał pismo dotyczące prawidłowego przebiegu toku studiów doktoranckich.

WYDZIAŁ CHEMICZNY

11 marca 1998 r. odbyło się XXII posiedzenie Rady Wydziału Chemicznego. Znaczna część obrad, prowadzona pod przewodnictwem Seniora Rady Wydziału prof. Bogdana Burczyka, poświęcona została rocznemu sprawozdaniu dziekana z działalności Wydziału.

Po zapoznaniu się z obszernym materiałem zaprezentowanym przez dziekana, prodziekanów oraz pełnomocników, Rada Wydziału jednogłośnie podjęła uchwałę o następującym brzmieniu:

„Rada Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej przyjęła do akceptującej wiadomości sprawozdanie Pana Dziekana prof. dr hab. inż. Henryka Góreckiego z rocznej działalności Wydziału. Jednocześnie Rada Wydziału Chemicznego składa Panu Dziekanowi i jego PT Współpracownikom wyrazy uznania i podziękowania za zaangażowanie i trud pracy na rzecz rozwoju Wydziału”.

Następnie Rada Wydziału podjęła uchwałę, w których:

- poparto wnioski w sprawie wszczęcia postępowania o nadanie tytułu naukowego profesora dr hab. Andrzejowi Kmiecowskiemu i w sprawie wszczęcia prze-

Dokończenie na stronie 27

OFICyna WYDAWNICZA POLITECHNIKI WROCLAWSKIE J

Przedstawiamy nasze ostatnio wydane tytuły:

ARCHITEKTURA

Bogaczyk T., Romaszkievicz -Białas T., *13 wykładów z geometrii wykreślnej*, 1998, s.184, zł 15,00

Techniki i metody badawcze w planowaniu przestrzennym (pod red. E. Bagińskiego), 1998, s.168, zł 18,00

ARCHEOLOGIA

Wachowski K., *Śląsk w dobie przedpiastowskiej. Studium archeologiczne*, wyd.1, 1997, s.118, zł 13,00

BUDOWNICTWO

Biegus A., *Nośność graniczna śrubowych styków doczołowych z imperfekcjami geometrycznymi*, wyd.1, 1998, s.136, zł 12,00

CHEMIA

Boduszek B., *Heterocykliczne kwasy aminofosfonowe – synteza i aktywność biologiczna*, seria: Monografie, 1997, s.88, zł 7,50

Ganczar R., *Reakcja Kabaczniaka-Fieldsa. Synteza biologicznie aktywnych aminofosfonianów*, seria: Monografie, 1997, s.78, zł 6,00

Jabłoński A., Palewski T., Pawlak L., Walkowiak W., Wróbel B., Ziółek B., Żyrmicki W., *Obliczenia w chemii nieorganicznej*, wyd.1, 1997, s.260, zł 16,00

Machnikowski J., *Przemiany mezofazowe w pakach pochodzenia karbochemicznego. Kształtowanie anizotropii optycznej*, 1997, s.66, zł 8,00

Miller M., *Badania termodynamiki układów halogenków metali metodą wysokotemperaturowej spektrometrii mas*, seria: Monografie, 1997, s.122, zł 9,00

Nowak P., *System kontroli i regulacji wysokotemperaturowych procesów obróbki chemicznej barwnych materiałów fotograficznych. Proces pozytywowo Fujicolor CP-40FA/CP-43FA (RA-4). Proces negatywowo Fujicolor CN16/CN16Q (C-41)*, 1998, s.132, zł 10,00

EKONOMIA

Ekonomiczne problemy transformacji sektorowej gospodarki (pod red. J.Szczygielskiego), seria: Studia i Materiały, 1997, s.142, zł 8,50

Wilimowska Z., *Metodyka budowy efektywnego portfela projektów inwestycyjnych*, seria: Monografie, 1997, s.192, zł 13,00

Zarządzanie zasobami ludzkimi. Wybrane problemy i metody (pod red. T.Stalewskiego i E.Chlebickiej), 1997, s.180, zł 14,00

ELEKTROTECHNIKA

Bartoszewski J., Koczela D., *Ćwiczenia laboratoryjne z miernictwa elektrycznego*, wyd.2 zmienione, 1998, s.116, zł 11,00

Szafran R., *Podstawy procesów energetycznych*, wyd.2 zmienione, 1997, s.288

FILOZOFIA

Analizy metodologiczne w nauce (pod red. T.Grafińskiej i M.Zabierowskiego), seria: COSMOS-LOGOS Tom IV, 1997, s.136, zł 11,00

FIZYKA

Ćwiczenia laboratoryjne z fizyki. Część II. Mechanika i termodynamika (pod red. S.Kuźmińskiego i R.Poprawskiego), 1997, s.270 zł 10,50

Ćwiczenia laboratoryjne z fizyki. Część III. Elektryczność i magnetyzm (pod red. J.Szatkowskiego), 1997, s.224, zł 9,00

Ćwiczenia laboratoryjne z fizyki. Część IV. Optyka (pod red. F.Ratajczyka), 1997, s.274, zł 13,00

Dubik B., Zając M., *Elementy interferometrii*, 1998, s.306, zł 20,00

Gomulkiewicz J., *Wybrane wykłady z biofizyki*, wyd.1, 1998, s.104, zł 10,00

Nowak J., Pietraszkiewicz K., Zając M., *Dyfrakcyjne elementy odwzorujące*, seria: Monografie, 1997, s.74, zł 5,50

Nowak J., Popiołek-Masajada A., *Zbiór zadań z optyki geometrycznej z rozwiązaniami*, 1997, s.92, zł 6,50

Wojewoda H., *Zadania z fizyki dla kandydatów na Politechnikę Wrocławską i studentów fizyki elementarnych*, 1998, s.262, zł 16,00

INFORMATYKA

Smutnicki C., *Optimization and control in just-in-time manufacturing systems*, seria:

monografie, 1997, s.196, zł 10,50

Kisilewicz J., *Język C w środowisku Borland C++*, 1998, s.194, zł 16,00

MATEMATYKA

Dyszlewicz J., *Boundary and initial-boundary value problems of the micropolar theory of elasticity*, wyd.1, 1997, s.374, zł 12,00

Pietraszko J., *Matematyka. Teoria, przykłady, zadania*, wyd.1, 1997, s.282, zł 16,00

Zalewski S., *Podstawy rachunkowości. Zbiór tematów ćwiczeniowych*, 1997, s.42, zł 5,00

MECHANIKA

Ambroziak A., *Zgrzewanie tarciove metali trudno topliwych w cieczy na tle innych metod spajania*, seria: Monografie, 1998, s.208, zł 18,00

Gabryszevska B., Pszonka A., *Mechanika. Część II, Kinematyka i dynamika*, wyd.3 uzupełnione, 1998, s.334, zł 26,00

Kaczmar J.W., *Spiekane materiały kompozytowe uzyskiwane w procesie mechanicznego wytwarzania stopów i wyciskania*, seria: Monografie, 1997, s.138, zł 9,50

Krawiec S., *Wpływ synergizmu wybranych napelniaczy w smarze na zwiększenie trwałości ślizgowych węzłów maszyn*, seria: Monografie, 1998, s.138, zł 13,00

Manufacturing simulation for industrial use (pod red. J.Jędrzejewskiego), seria: Konferencje, 1998, s.280, zł 32,00

Miller S., *Mechanizmy przystankowe P_{R-R} . Podstawy działania i budowy. Zbiory rozwiązań możliwych*, 1997, s.52, zł 5,00

Zuchowski R., *Wytrzymałość materiałów*, wyd.2 poprawione, s.264, zł 19,00

OCHRONA ŚRODOWISKA

Gomółka E., Szaynok A., *Chemia wody i powietrza*, wyd.4, 1997, s.434, zł 26,00

Fizykochemiczna analiza zanieczyszczeń powietrza (pod red. I.Trzepierczyńskiej), wyd.2 poprawione i uzupełnione, 1997, s.186, zł 13,00

Janka R.M., *Kryterium stanu zoologicznego i technicznego jako podstawa eksploatacji urządzeń oczyszczających gazy odlotowe*, 1998, s.178, zł 19,00

Podstawy recyklingu tworzyw sztucznych (pod red. M.Kozłowskiego), wyd.1, 1998, s.512, zł 50,00

NAUKI SPOŁECZNE I INNE

Galanc T., *Metody wspomagania procesu zarządzania. Część II : Decyzyjne modele liniowe i prognozowanie ekonometryczne*, wyd.2, 1998, s.178, zł 17,00

TECHNIKA

Chrzan T., *Autostrady i surowce do ich budowy*, 1998, s.120, zł 11,00

Jesionek K.J., *Prognozowanie oderwania strumienia i możliwości jego ograniczenia w przepływowych maszynach energetycznych*, seria: Monografie, 1998, s.232, zł 20,00

Marcinkowski J., *Rozkłady prawdopodobieństwa przydatne w rozwiązaniu problemów transportu*, wyd.1, 1997, s.148, zł 8,50

TERMOENERGETYKA

Lech M., *Kierunki rozwoju elektrowni jądrowych*, 1997, s.120, zł 10,00

Serdecznie zapraszamy,

Wiesława Moniak
Dział Marketingu i Reklamy

Zarządzenia, Okólniki, Ogłoszenia

W ostatnim czasie ukazały się następujące pisma okólnie i zarządzenia wewnętrzne:

Pismo okólnie 9/98 z dnia 21.04.98 w sprawie trybu i terminów wnioskowania oraz ustalania wysokości nagród Rektora, Dziekana, Dyrektora (kierownika) jednostki organizacyjnej PW.

Pismo okólnie 10/98 z dnia 27.04.1998 w sprawie wywieszania flagi państwowej na budynkach Politechniki Wrocławskiej.

Pismo okólnie 11/98 z dnia 11.05.98 w sprawie organizacji nauki i pracy w maju i czerwcu 98.

W związku z koniecznością realizacji zamówień publicznych zgodnie z wymogami ustawy o zamó-

wieniach publicznych z dnia 10 czerwca 1994 roku (Dz.U. nr 76/94 z późn.zm.) Prorektor ds. Ogólnych dr inż. Ludomir Jankowski przypomina o konieczności uzyskania zgody na tryb udzielenia zamówienia we wstępnej fazie procedury. Wystąpienia o taką zgodę w trakcie finalizowania zamówienia będą traktowane jako naruszenie obowiązujących na uczelni uregulowań, a przeprowadzone do tego momentu postępowanie będzie uznane za niezgodne z wymogami ustawy. Wystąpienia o zgodę na tryb udzielenia zamówienia należy kierować po ich potwierdzeniu przez kierownika jednostki organizacyjnej.

NA WYDZIAŁACH

Dokończenie ze strony 26

wodu habilitacyjnego dr Mirosława Milera

- poparto wniosek Komisji w sprawie zatrudnienia dr hab. Andrzeja Matyni na stanowisku profesora nadzwyczajnego Politechniki Wrocławskiej na czas nieokreślony

- na wniosek Komisji RW powołanej d/s konkursu na stanowisko profesora nadzwyczajnego w dziedzinie *technologia chemiczna*, w specjalności *technologia chemiczna organiczna*, wszczęto postępowanie w sprawie powołania dr hab. Andrzeja Piaseckiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego

- na wniosek Komisji RW powołanej d/s konkursu na stanowisko profesora nadzwyczajnego w dziedzinie *technologia chemiczna* w specjalności *fizykochemia polimerów*, wszczęto postępowanie w sprawie powołania dr hab. Jacka Pięgowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego

- ogłoszono konkurs na stanowisko adiunkta naukowo-dydaktycznego w Instytucie Technologii Organicznej i Tworzyw Sztucznych w specjalności: *chemia i technologia polimerów*.

Na XXII posiedzeniu RW, jednogłośnie popierając wniosek dyrektorów instytutów, Rada Wydziału podjęła uchwałę w sprawie wytypowania prof. dr hab. Henryka Góreckiego – Dziekana Wydziału Chemicznego do odznaczenia Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

XXII posiedzenie Rady Wydziału Chemicznego zakończył dziekan przekazując informacje z bieżącej działalności Wydziału Chemicznego.

ELEKTRONIKA

Na posiedzeniu Rady Wydziału 1 kwietnia 1998r. odbyło się kolokwium habilitacyjne i wykład habilitacyjny dr inż. Danuty Rutkowskiej z Katedry Inżynierii Komputerowej Politechniki Częstochowskiej. Jednogłośnie postanowiono nadać stopień doktora habilitowanego dr inż. Danucie Rutkowskiej.

Ustalono limity przyjęć na I rok studiów w roku akademickim 1998/99.

JM Rektor prof. A.Mulak wręczył mianowania kierownikom nowo utworzonych jednostek organizacyjnych wydziału: prof. J.Mrocze, doc. R.Rymaszewskiemu i prof. A.Kasprzakowi.

Na posiedzeniu Rady Wydziału 8 kwietnia 1998r. dziekan prof. R.Nowic-

Dokończenie na stronie 29

Biblioteka Główna i pozyskała nowe bazy danych

Baza Chemical Abstracts

Z satysfakcją pragniemy poinformować całą społeczność akademicką, że w efekcie wieloletnich starań Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w Komitecie Badań Naukowych, a następnie w Polskiej Fundacji Upowszechniania Nauki udało się uzyskać środki finansowe na prenumeratę w 1998 roku bazy CA on CD w wersji sieciowej.

Baza danych CA – odpowiednik drukowanej wersji Chemical Abstracts, uznawana jest powszechnie za jedno z najcenniejszych źródeł informacji bibliograficznej na świecie. W wersji drukowanej CA prenumerowana jest w Bibliotece Politechniki Wrocławskiej od początku funkcjonowania Uczelni, czyli od 1945 roku.

Informacje zawarte w tej bazie przygotowywane są w oparciu o: starannie wyselekcjonowane pod względem merytorycznym 1350 czasopism chemicznych i ponad 9000 czasopism naukowych i technicznych ze 125 krajów, patenty europejskie (EPO) i międzynarodowe (WIPO) z zakresu chemii i inżynierii chemicznej z 26 krajów, sprawozdania z konferencji, raporty, monografie, dysertacje i książki z całego świata. Pod względem tematycznym, oprócz nauk chemicznych, baza doskonale reprezentuje nauki: biologiczne, zoologiczne, medyczne, farmakologiczne, rolnicze, ochronę środowiska, geologię, górnictwo, metalurgię, materiałoznawstwo, energetykę i wiele zagadnień technologicznych o uniwersalnym zastosowaniu.

Doświadczenia Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w eksploatacji bazy CA sięgają lat 70-tych, kiedy wykorzystywano ją do obsługi użytkowników systemu SDI. W późniejszym okresie prowadzono z niej wyszukiwania informacji, wykorzystując systemy online: BRIOLIS (lata 80-te) i STN International oraz DIALOG (lata 90-te). Dostępna w tych systemach baza CA stanowiła i stanowi podstawowe źródło informacji, o czym dobitnie świadczy fakt, iż około 80% poszukiwań informacyjnych ostatnich 5 lat zrealizowano właśnie w niej.

Uwzględniając doskonałą jakość bazy CA oraz niesłabnące od wielu lat zainteresowanie użytkowników korzystaniem z niej mamy nadzieję, że posiadanie jej w sieci stworzy możliwość bezpośredniego i bezkolizyjnego dostępu do informacji wielu użytkownikom jednocześnie i spotka się z dużym entuzjazmem nie tylko chemików, ale również specjalistów z innych dziedzin. Jesteśmy przekonani, że baza CA stanowić będzie doskonałe wsparcie dla nauki i gospodarki Wrocławia oraz całego Regionu Dolnośląskiego.

Osoby zainteresowane korzystaniem z ww bazy proszone są o kontakt z Oddziałem Rozpowszechniania Informacji Biblioteki Głównej (8⁰⁰-18⁰⁰), bud. A1, pok.307f, tel. 320-29-03 lub 320-35-27, e-mail sdi@bg.pwr.wroc.pl.

Użytkownicy, którzy zgłoszą chęć posiadania sieciowego dostępu do bazy, otrzymają hasło oraz informacje, na którym serwerze i w jaki sposób uruchomić program wyszukiwawczy. Uzyskają też pomoc w skonfigurowaniu stacji roboczych.

Ponadto zainteresowani będą mogli otrzymać informacje o bazie i instrukcje korzystania z niej w trybie online. Przewiduje się prowadzenie szkoleń, dotyczących prezentacji sposobów pełnego wykorzystania bazy.

Baza PERINORM

Pretendowanie Polski do członkostwa w Unii Europejskiej narzuca konieczność integracji naszej gospodarki z gospodarkami państw zachodnio-europejskich, a zatem nakłada na nas obowiąz-

zek dostosowania naszego prawa technicznego do zasad funkcjonujących tak w świecie jak i w Unii. To zaś powoduje konieczność innego niż dotychczas spojrzenia na normy i normalizację.

Mając na uwadze kierunek przemian społeczno-ekonomicznych w naszym kraju, Biblioteka Główna Politechniki Wrocławskiej już od kilku lat rozwija z dużym zaangażowaniem informację normalizacyjną.

Biblioteka nasza prenumeruje, gromadzi i bezpłatnie udostępnia wszystkie polskie normy (PN), których komplet liczy obecnie ok. 18.000 tytułów. W zbiorze tym znajdują się także wdrożone do polskich norm normy międzynarodowe i europejskie (ISO, IEC, EN). Posiadamy m.in. poszukiwane normy serii ISO 9000, dotyczące zarządzania i zapewnienia jakości oraz normy serii EN 45000, obejmujące zagadnienia certyfikacji badań i akredytacji.

Normy jako zbiór specjalny udostępniane są na miejscu w Bibliotece i nie mogą być kopiowane. Wyjątek stanowią normy obligatoryjne przeznaczone do obowiązkowego stosowania (ok. 2,300 tytułów), które mogą być powielane. Biblioteka dysponuje także dużym zbiorem norm branżowych (BN).

Cieszy nas fakt, że usługi w zakresie informacji normalizacyjnej wzrosły w ostatnich latach w sposób znaczący. Poza normami polskimi czytelnicy są coraz częściej zainteresowani konkretnymi normami niemieckimi, brytyjskimi, szwajcarskimi, itp.

Mając na uwadze potrzeby użytkowników, od kilku lat czynimy starania o zakup największej światowej bazy danych rejestrującej normy – PERINORM. Baza ta jest tworzona przez instytucje ustanawiające normy w Wielkiej Brytanii (BSI), Francji (AFNOR) i Niemczech (DIN), we współpracy z Komisją Europejską. Baza ta umożliwia identyfikację norm oraz opisów technicznych dla wielu produktów i usług w różnych krajach Europy i świata. Rekordy bazy składają się z 38 pól danych, a wyszukiwanie w niej można przeprowadzić wg 13 pól, włączając w to abstrakt, datę publikacji i deskryptory. Wyszukiwanie z bazy może być przeprowadzone w języku angielskim, francuskim lub niemieckim. Od 1997 r. do bazy PERINORM wprowadzone są także normy polskie (PN). Baza PERINORM International zawiera normy: austriackie, belgijskie, czeskie, francuskie, niemieckie, holenderskie, szwajcarskie, tureckie, brytyjskie, normy europejskie i międzynarodowe – włączając w to ISO, IEC, ITU, ETSI, CEN i CENELEC oraz normy amerykańskie (łącznie z ASTM, IEEE, UL, ANSI, ASME, SAE), normy australijskie i normy japońskie.

Z wielką przyjemnością możemy Państwa poinformować, iż w wyniku działań podjętych na Uczelni w końcu ub.roku udało się nam zebrać fundusze, które pozwoliły sfinansować prenumeratę ww bazy w 1998 roku.

Pragniemy wyrazić serdeczne podziękowania Dziekanom Wydziałów: Architektury, Budownictwa Lądowego i Wodnego, Chemii, Elektrycznego, Górniczego, Informatyki i Zarządzania, Mechaniczno-Energetycznego, którzy rozumiejąc wielką przydatność wspomnianego źródła informacji dla pracowników i studentów Politechniki Wrocławskiej, wygosparowali i przekazali konkretne kwoty z własnych funduszy na prenumeratę bazy PERINORM. Środki finansowe otrzymane z ww Wydziałów oraz Biblioteki Głównej pozwoliły zakupić bazę PERINORM International w wersji **jednostanowiskowej**. Będzie ona eksploatowana w Oddziale Rozpowszechniania Informacji Biblioteki Gł. i OINT, bud. A1, pok. 307f (8⁰⁰-18⁰⁰),

tel. 320-29-03 lub 320-35-27, e-mail: sdi@bg.pwr.wroc.pl.

Wszystkie osoby z naszej Uczelni zainteresowane korzystaniem ze wspomnianego źródła informacji normalizacyjnej serdecznie zapraszamy do Biblioteki Głównej.

W stulecie urodzin uczonego

Janusz Groszkowski

(1898-1984)

W dniu 21 marca minęła setna rocznica urodzin prof. Janusza Groszkowskiego, jednego z twórców polskiej radiotechniki, a potem elektroniki. Z tej okazji odbyła się w Jabłonie sesja naukowa poświęcona Profesorowi. Została ona zorganizowana przez Polską Akademię Nauk oraz Politechnikę Warszawską, z którą Profesor był związany przez prawie 70 lat.

„Uważam, że nie nowe dotacje, nie nowe schematy organizacyjne i metody zarządzania, formy planowania, finansowania i sprawozdawczości, ku czemu skłaniać się są skłonni administratorzy nauki, ale sprawy etycznej postawy polskich uczonych są obecnie najważniejsze. Najpilniejszym zadaniem jest pozbycie się ze środowiska naukowego osób nieuczciwych i nie posiadających kwalifikacji, jak również uniemożliwienie nadawania takim osobom tytułów naukowych.”

W czasie sesji przypomniano postać Profesora oraz przedstawiono stan i kierunki rozwoju dyscyplin naukowych, którymi zajmował się prof. J. Groszkowski. Jednym z referentów był prof. Andrzej Hałas (PWr), który wygłosił wykład pt. „Technika wysokiej próżni (wczoraj, dziś i jutro)”. Podkreślił w nim znaczenie monograficznej pracy „Technika wysokiej próżni” (PIT, Warszawa 1948) i stosowanej w próżniomierzach głowicy jonizacyjnej z zewnętrznym kolektorem, która została opatentowana w 1966 r.

Dorobek naukowy prof. J. Groszkowskiego obejmuje 361 publikacji i 16 chronionych patentami wynalazków. Profesor zajmował się metodami pomiaru częstotliwości, lampami elektronowymi, układami o nieliniowej charakterystyce, stabilizacją częstotliwości tych układów i technologią wysokiej próżni. Światową sławę zapewniła mu opublikowana w roku 1932 praca, w której wyprowadził wzór (zwany równaniem Groszkowskiego) określający zmiany częstotliwości drgań układu od zawartości harmonicznych. Metoda Groszkowskiego stała się podstawowym elementem wszystkich poważnych opracowań na temat generatorów lampowych. W późniejszych latach prof. Groszkowski zajmował się też elektroniką półprzewodnikową.

Celem prac kierowanych przez prof. Janusza Groszkowskiego były nie tylko bada-

nia poznawcze, ale też działania konstrukcyjne w zakresie radiotechniki, a potem elektroniki i telekomunikacji. Jego działalność naukowa i dydaktyczna nie ustała także w czasie okupacji. To właśnie prof. J. Groszkowski w dużej mierze przyczynił się do roszkryfowania budowy niemieckich rakiet V-2.

Pasją Profesora była praca dydaktyczna. Jej owocem są 33 wypromowane doktoraty, których autorzy kontynuują Jego dzieło.

Ten uczyony miał także znaczne osiągnięcia organizacyjne. Do najważniejszych można zaliczyć utworzenie Instytutu Radiotechniki (1928) i Państwowego Instytutu Telekomunikacji (1934). W 1945 r. został członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. Był jednym z organizatorów Polskiej Akademii Nauk, w której w latach 1963-72 pełnił funkcję prezesa.

Prof. Groszkowski utrzymywał kontakty z wrocławskim Wydziałem Elektroniki. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych był jednym z zewnętrznych członków Rady Instytutu Technologii Elektronowej PWr, w związku z czym uczestniczył w plenarnych posiedzeniach RW. Recenzował prace z dziedziny wysokiej próżni.

Podkreślić należy ponadto szerokie kontakty Profesora z innymi uczelniami, zwłaszcza z Politechniką Łódzką i Wojskową Akademią Techniczną.

„Z obrzydzeniem myślę o najbardziej ponurym okresie mego życia, gdy w roku 1971 – sądząc, iż będę mógł służyć Polsce i jej nauce, dałem się namówić na objęcie funkcji przewodniczącego OK. FJN i zastępcy przewodniczącego Rady Państwa. I chociaż nie zrobiłem tego dla awansu lub kariery, chociaż usiłowałem przeciwdziałać złu... i chociaż w proteście przeciw nadużyciom w nauce i w wymiarze sprawiedliwości zrzekłem się swych funkcji w OK. FJN, a w przeddzień uchwalenia Konstytucji złożyłem mandat posła i zastępcy przewodniczącego Rady Państwa – co przed społeczeństwem i posłami zatajono – nie przestałem uważać, że ta kolaboracja była największym błędem mego życia.”

Po przejściu na emeryturę nie zerwał kontaktów z Politechniką Warszawską. Jego więź ze środowiskiem akademickim w sposób szczególny objawiła się w latach 1980-81, kiedy stał się symbolem walki o etykę w pracy naukowej.

W uznaniu dla zasług Profesora trzy polskie politechniki: Warszawska, Łódzka i

NA WYDZIAŁACH

Dokończenie ze strony 27

ki przedstawił listę osób wnioskowanych do odznaczeń państwowych. W głosowaniu jawnym większością głosów zatwierdzono wszystkie kandydatury.

W wyniku konkursów postanowiono zatrudnić:

- dr inż. Bogdana Kreczmera na stanowisku adiunkta naukowo-dydaktycznego w Zakładzie Podstaw Cybernetyki i Robotyki Instytutu Cybernetyki Technicznej,

- dr inż. Iwonę Poźniak na stanowisku adiunkta w Wydziałowym Zakładzie Systemów i Sieci Komputerowych,
- mgr inż. Marka Muszyńskiego na stanowisku starszego wykładowcy w Instytucie Techniki Mikrosystemów.

Postanowiono przedłużyć zatrudnienie emerytowanym pracownikom wydziału: prof. Tadeuszowi Batyckiemu, dr Bohdanowi Kuleszy, dr Zygmunto- wi Wąsowiczowi, dr Janowi Targońskiemu, dr Jerzemu Binkowskiemu i doc. Januszowi Renowskiemu. Postanowiono też zatrudnić na 1/4 etatu doktora z I-6 mgr inż. Henryka Kunerta.

Zatwierdzono plany i programy studiów na rok akademicki 1998/99 dla kierunków: *automatyka i robotyka, elektronika i telekomunikacja oraz informatyka.*

Dziekan prof. R. Nowicki poinformował o sytuacji finansowej wydziału.

Gdańska nadały mu doktoraty honoris causa. Przyznano mu też członkostwo sześcioletniej zagranicznej akademii. 10 lat temu Politechnika Warszawska nadała gmachowi Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych imię prof. Janusza Groszkowskiego.

20 marca br uroczystie nadano imię profesora Janusza Groszkowskiego Wojskowemu Instytutowi Łączności w Zegrzu.

Z okazji setnej rocznicy urodzin prof. J. Groszkowskiego ukazało się specjalne wydanie „Miesięcznika Politechniki Warszawskiej”. Zamieszczono tam również fragmenty z niepublikowanych wspomnień Profesora. Niektóre z nich pozwalamy sobie przedrukować.

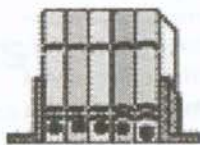
Informujemy zainteresowane osoby, że 25 maja w Krakowie odbędzie się Kongres Polskiego Towarzystwa Próżniowego poświęcony setnej rocznicy urodzin Profesora.

Na podstawie „Miesięcznika Politechniki Warszawskiej” i materiałów z sesji naukowej w Jabłonie.

KSIĄŻKI, które polecamy...

Marian Grabowski

Istotne i nieistotne w nauce. Szkice o aksjologii nauki

Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1998, s.185.

Uczeni są przeważnie bardzo czujni i krytyczni wówczas, gdy na horyzoncie pojawia się pseudonaukowa bzdura, gdy za uczonych podają się szarlatani i oszuści lub gdy jakiś prawdziwy uczony występuje z pomysłem nazbyt ekstrawaganckim. Uczeni są, niestety, nieporównanie mniej czujni i krytyczni wobec jeszcze większego, być może, zagrożenia dla powagi nauki, jakim jest dzisiaj nieprawdopodobna wręcz ekspansja banału we wszystkich bodaj dziedzinach wiedzy. Stąd znaczenie książki „Istotne i nieistotne w nauce”, którą na ten temat ogłosił dopiero co Marian Grabowski, toruński fizyk teoretyczny i filozof.

Zauważył on słusznie, że w nauce robi się coraz więcej rzeczy, które wprawdzie, być może, nie są, ściśle mówiąc, bzdurą i nie oznaczają konieczności pogwałcenia elementarnych reguł postępowania naukowego, ale są poznawczo zupełnie bezwartościowe i nie wynika z nich dosłownie nic. Jest to właśnie rozległe królestwo banału, opisane ze znanstwem w książce Grabowskiego, która jest, w gruncie rzeczy, pamfletem na współczesną naukę. Widzę w tym jej zaletę. Tu nie wystarcza delikatne zwrócenie uwagi: tu trzeba napisać coś, co zdoła ludzi poruszyć, a może i oburzyć. To ostatnie jest, co prawda, mało w tym wypadku prawdopodobne, ponieważ autor przetrzymuje uniką dokładniejszych adresów, dając każdemu szansę potraktowania tego pamfletu jako pamfletu na innych. Ale najważniejsze jest w końcu to, że problem został postawiony mocno. A także przypomniane zostało, iż nauka polega na poznawaniu świata, nie zaś tylko robieniu tego, czego aktualnie wymagają te lub inne instytucje naukowe, które często aktywność poznawczą jedynie pozorują.

Oczywiście, naiwnością byłoby oczekiwać od każdego pracownika naukowego, że dokona ona jakichś wielkich odkryć. Nie można się spodziewać, że każda praca naukowa przyniesie godny uwagi rezultat. Wiąże się z nią zawsze ryzyko niepowodzenia. Wiadomo także, iż rozwój nauki wymaga wykonywania mnóstwa pomocniczych badań cząstkowych, które same przez się nie prowadzą do żadnych istotnych odkryć i oglądane z daleka wydają się śmiesznie błahe, jeśli nie wręcz absurdalne. Bywa i tak, że całkiem poważne badania (np. w naukach społecznych) doprowadzają, w gruncie rzeczy, do potwierdzenia tego, co „wszyscy wiedzą”, co jednak nie musi być naganne, jeśli równocześnie inne składniki wiedzy potocznej zostają w wyniku tych badań zakwestionowane lub sformułuje się przy tej okazji jakieś ogólniejsze wnioski na temat wartości tej ostatniej. Krótko mówiąc, pojęcie banału w nauce z pewnością nie jest pojęciem ostrym i ocena „istotności” prac naukowych nastęrcza niejedną praktyczną trudność. Zwłaszcza, kiedy bierze się pod uwagę kontekst nauki światowej, nie zaś tylko kontekst własnego podwórka.

To wszystko prawda, ale nie jest to wystarczający powód, by zakwestionować trafność diagnozy Grabowskiego. Moim zdaniem, trafiła ona w sedno, jeśli nawet autor ten popada czasem w niejaką przesadę i jak gdyby wyobraża sobie, że każdy pracownik naukowy powinien choć trochę przypominać Galileusza lub Einsteina.

Otóż jedną z osobliwości współczesnej, umasowionej i zinstytucjonalizowanej, nauki jest niewątpliwie pojawienie się „uczonych”, którzy w ogóle nie zastanawiają się nad tym, jaką to, choćby i najmniejszą, zagadkę wszechświata rozwiązują dzięki swej pracy, lecz

zadawają się pytaniem, co zrobić, aby ta praca wyglądała na pracę naukową tzn. uszła jako podkładka do sprawozdania lub została przyjęta do druku przez jakąś, niekoniecznie najbardziej wymagającą, redakcję. Właściwie, już na samym początku kariery naukowej niemal wszystko skłania człowieka do tego, by nie tyle odpowiadać na wyzwania wynikające z rozwoju danej dziedziny nauki, ile szukać tematu pracy doktorskiej pozwalającego sprostać wymaganiom własnego środowiska naukowego, które nierzadko nie ma innych ambicji aniżeli trwanie i otrzymywanie w następnych latach godziwej dotacji na działalność statutową.

Na masowe pojawienie się takich „uczonych” język polski zareagował coraz rzadszym używaniem słowa „uczony” i zastępowaniem go słowami „naukowiec” i „pracownik naukowy”, które wskazują na rodzaj wykonywanego zawodu, ale nie na osiągnięcia.

Wielką zasługą książki Grabowskiego jest wskazanie na postępujący proces degradacji nauki na skutek powiększania się w niej sfery działań pozornych, które zapewniają bardzo wielu ludziom status pracowników naukowych, nie przyczyniając się w zauważalny sposób do powiększenia zasobu wiedzy. Nie jest to wszakże jedyną zasługą tej książki. Grabowski nie tylko stwierdza niepokojące symptomy, lecz również stara się je objaśnić. Pokazuje różne odmiany zaobserwowanego schorzenia, a także tłumaczy, jak się na nie zapada. Są to bardzo pouczające analizy, chociaż w istocie dopiero zapoczątkowują dyskusję, która powinna toczyć się dalej w obrębie poszczególnych dyscyplin i nie stronić tak bardzo od konkretów. Siła krytycznych argumentów zwiększa się, kiedy godzą one w określonych ludzi i określone środowiska, a zwłaszcza kiedy godzą w uznane autorytety naukowe, z których niejednym też niczego do nauki nie dodał. Należałoby też zapewne zastanowić się nad tym, czy kryteria naukowej istotności są we wszystkich dziedzinach takie same i czy np. w niektórych dyscyplinach humanistycznych głównym zagrożeniem jest dzisiaj banalność, czy też, być może, pogoń za oryginalnością za wszelką cenę, tak samo dla poznania zabójcze. Są to jednak szczegóły, nad którymi nie chcę się zatrzymywać, ponieważ zasadniczy kierunek uderzenia został przez Grabowskiego wybrany trafnie.

Omawiana książka zawiera także interesujące rozważania z zakresu „aksjologii nauki”, zapowiedziane przez podtytuł książki, która nie miała być tylko kolejnym lamentem na istniejący stan rzeczy, lecz również publikacją niosącą określone przesłanie filozoficzne. Przyznaję, że to przesłanie jest dla mnie nieco mniej przekonujące aniżeli filozoficznie bezpretensjonalna diagnoza, od której książka się zaczyna. Nie sądzę też, aby właśnie w filozofii nauki można było znaleźć pocieszenie i środki zaradcze. Jest to z pewnością pasjonująca dziedzina, zasadniczy problem, z którym mamy dziś w nauce do czynienia, jest wszakże problemem nie filozoficznym, lecz społecznym. Najkrócej mówiąc, sprowadza się on do tego, że środowisko naukowe przestało w wielu wypadkach pełnić swoje istotne funkcje, jakimi są, z jednej strony, właściwa socjalizacja przyszłych uczonych, a z drugiej strony – wolna od względów ubocznych ocena osiągniętych rezultatów. W grę wchodzi nade wszystko zapomnienie o właściwym celu pracy naukowej, którym jest pomnażanie wiedzy o świecie, nie zaś radzenie sobie na kolejnych etapach kariery naukowej.

Sprawa jest, w gruncie rzeczy, bardzo prosta, ale, być może, to właśnie czyni ją tak skomplikowaną. Chodzi „tylko” o przywrócenie słowu „uczony” jego właściwego sensu, który wiąże się nie tyle z rodzajem wykonywanego zawodu, ale z tym, co i jak potrafi się w tym zawodzie zrobić. Ten jeden banalność warto ciągle powtarzać.

Jerzy Szacki

Autor recenzji, prof.dr hab. Jerzy Szacki pracuje w Zakładzie Myśli Socjologicznej PAN w Warszawie, jest członkiem korespondentem PAN.

RAJD

